

Cronică mărunță

Vatra n'a mai ieșit cam de mult. Cititorii ei însă, obișnuiți cu opinia ei clară, "neangajată", i-au rămas credincioși. Ne-au mișcat multele scrisori nedumerite, pline de chemări, propuneri și încurajări, dela oameni din toate straturile, și din toate țările lumii: familia vetristă e destul de respectabilă, răspândită pe tot pământul; în "împărăția" Vetrei scarele, cum ar fi spus Carol Quintul, nu apune niciodată... Unii au continuat chiar să-și trimită contribuția, la o publicație ce le sosea din ce în ce mai rar, părăd cumva în pragul agoniei. Mulțumind tuturor din toată inima, vrem să-i asigurăm din nou că, din partea noastră, Vatra nu se va stinge în exil decât când ne-om putea întoarce la vatra mare a Țării. Ea va continua deci să ajungă în căminurile, cât de îndepărtate, ale prietenilor noștri, cu acelaș cuprins, la fel de răspicat, spunând pe nume lucrurilor în ce privește atât pe ocupanții țării, cât și pe ai exilului.. Ieșind acum cu mare întârziere, avem foarte multe de spus. Vom cauta să lichidăm aici materialul îngrămădit, iar de Paștele ortodox sperăm să scoatem alt număr. Incepem cu lucruri mai mult sau mai puțin "personale", în convingerea că ele reflectează aspecte generale din exil, lămurind, prin ștoca celor ce-l "conduc", modestia până la ridicol a oricărei "acțiuni", cu inevitabila-i sterilitate.

De sâcâiala proceselor, deocamdată am scăpat: cel intentat de consiliul conducător al "bibliotecii" din Freiburg - Mihăilescu, Nagacevski, Racoveanu, toți trei coțai ca legionari-, a murit în fașă, contactele preliminare stabilind că "calomnia" n'a fost calomnie; cel intentat de alt legionar, Boeru, așigdarea: întrucât respectivului i-au trebuit mai mult de 6 luni - termen maxim prevăzut de lege, care a făcut inteligenței individului un credit excesiv- să reflecteze că aluzia dela "Doruri și necazuri", cu privire la uciderea lui Iorga și Madgearu, îl.. ofensează. Mulțumind cordial prietenilor ce-și oferiseră obolul în vederea acestor procese, le comunicăm pe această cale că nu au de trimis nimic.

Cât despre culturala manifestare a boxului, personal n'am luat încă nicio măsură, căci aflând, dela dl comandant Papanace, că Mihăilescu e tot elită legionară, deci obligatoriu om de onoare, mai aștept niște pârлите de scuze. Se pare însă că, astăzi, cu afacerea se ocupă chiar autoritățile germane. Mai ales că, între timp, omul și-a manifestat iarăși cultura pugilistică, ceea ce pune în serioasă dilemă gradu-i de responsabilitate. Astfel "Badische Volkszeitung" din Freiburg, 10 Ianuarie 1967, sorie negru pe alb, sub titlul "Grosolană cultură de exil", că Sâmbătă dimineața, 7 Ianuarie, dl "profesor" Virgil Mihăilescu "a încuiat în localul Bibliotecii Române și a luat la bătaie pe un vizitator care venise să aducă toate cărțile împrumutate, și voia pentru aceasta o chitanță de primire", căci "s'a întâmplat nu numai odată ca conducătorul Bibliotecii Române să ceară insistent restituirea unor lucruri ce nu fuseseră niciodată împrumutate sau care se aflau de mult iarăși în Bibliotecă". Și ni s'a spus că cel lezat, uluit de asemenea cultură, a dat și el în judecată pe conțopistul "Orientărilor", pentru sechestrare de persoană și lovire, lucru foarte grav în Germania, ca în toată lumea evoluată de altfel. Dacă noua ispravă a dlui Mihăilescu a umplut de entuziasm căpeteniile național-social-creștin-etc, nu mai puțin ea a produs acolo și ceva încurcătură. În adevăr, pe baza trecutului atac cu boxul, plus dexteritatea în denunțuri, dnii Racoveanu-Papanace-Gheorghe crezuseră că cel mai indicat să-i reprezinte demn, cel mai fidel reprezentant al curatelor năzuințe ale exilului, exemplarul cel mai buh de opus regimului din țară de teroare și delațiune nu poate fi decât un mardeiaș denunțător - și, ca atare, coțaseră la președinția UARGului, adică a tuturor organizațiilor române din Germania, pe.. conu Virgil; acum, în fața noii ciomăgeli, și a noi denunțuri, cei de mai sus se zice c'ar fi asudând în continuă ședință, neștiind cum să mai ȳremieze atât osteneală patriotică. Maeștri în ficțiuni, n'ar fi exclus să înființeze, pe exil, chiar o republică național-social-creștină-tricoloră, unde să-și pună mihăilescul

președinte. Ci noi avem o singură mângâiere: că nu mai trăește Caragiale...

Industria denunțurilor e în floare la Freiburg. După cel cu "gunoiul cultural", denunțat a fost părintele D. Popa, că lucrează fără permis dela "Arbeitsamt"; dar, la explicațiile sfinției sale, hârtia s'a aruncat la coș. Au urmat alte denunțuri, menite să îngreuneze directorului Vetrei șederea în Germania. A venit apoi, dlui dr. Miron și subsemnatului, câte o chemare la poliție, "wegen einer Anzeige des Herrn Virgil Mihailescu", cum scrie pe invitație: din cauza unui denunț al dlui Virgil Mihailescu, în legătură cu școala românească locală (și ar fi urlătoare la cer îngratitudinea, dacă iniți Racoveanu-Gheorghe-Papanace n'or bate o medalie comemorativă pentru imortalizarea și a acestei strălucite fapte culturale a celui pe care și l-au vrut președinte). Până la urmă, a sosit la poliția din Freiburg și cererea kahalului din Frankfurt pentru cercetarea activității publicistice antisemite a subsemnatului. Denunțul a fost anonim, cași cel contra părintelui, și pus la poștă în München. El conține peste 80 de bucăți din Vatra, traduse în nemțește: muncă enormă! În Vetrele ce-l însoțesc, sunt indicate cu roșu părțile încriminate și, în tâmplător.. desigur, și unele pasagii în legătură cu "biblioteca", comentate de "Orientările" lui Papanace. Cine e denunțatorul, nu știm.. Dar dacă munca depusă cu traducerea atâtor texte era folosită la întocmirea catalogului "bibliotecii", aceasta începea, în fine, să fie bibliotecă.

Despre care "bibliotecă", umblă mai multe șvonuri: după unii, ea s'ar muta la München (dar "adunarea generală" chiar n'are niciun cuvânt de spus aici?..); după alții, Nemții ar încuraja o mutare a ei la Salzburg. Ultima soluție ar fi să amărască tare mult pe dl Racoveanu, carele, după ce a încurajat pe Mihailescu să între cât mai adînd în baltă, merita desigur o inocentă succesiune. Până una alta - ne informează însuși dl Mihailescu, într'o circulară -, oamenii, dumirindu-se asupra adevăratei consistențe a "bibliotecii", au început să ceară înapoi cărțile donate: cum a fost cazul, relatat de directorul "bibliotecii" în ședința UARG din 15 Octombrie, cu fondul prof. Friedwagner, al cărui moștenitori, convinși "că directorul Bibliotecii este bolnav mintal și într'un moment de nebunie va distruge materialul încredințat", "au cerut de urgență predarea întregului material", ceea ce "a produs Bibliotecii o imensă pierdere de prestigiu și de material documentar de mare valoare". Noi tot credem, însă, că cea mai mare "pierdere de prestigiu" o produc "bibliotecii" actele necontrolate ale directorului ei.

În aceeași circulară, hilarul director mai arată că dl Miron "a organizat pe ascuns.. o așa zisă 'școală românească', folosind numele a cinci familii cu zece copii, fără asentimentul lor prealabil". Cum se poate organiza "pe ascuns" - și de ce! - o școală, cu dascăli, elevi și lecții, e secretul dlui Mihailescu; noi, pentru a ajuta pe cititori să-i cântărească cinstea sufletească, ne limităm să arătăm că la lecțiile misterioasei școli au participat și fiii săi - și că ele au avut atât de puțin asentimentul său, încât se făceau, între altele, la el acasă, ba, uneori, chiar la "bibliotecă": desigur, tare "pe ascuns"...

Dl Mihailescu, inventatorul brevetat al bibliotecii fără catalog, și director, mai ocupă și postul de președinte la UARG. Când dnii Gheorghe-Racoveanu-Papanace, oameni socotiți cândva de greutate, au crezut că acest tip e cel mai indicat să reprezinte obrazul și năzuințele exilului în opoziție cu arbitrariul și grozăviile din țară, ei știau că Mihailescu comisesse un atac la drumul mare, că-și denunțase niște compatrioți și că, în ce privește capacitatea-i intelectuală, de "profesor" și de director, nu numai că n'apăruse cu altceva pe piață decât cu boxul și vestitele-i circulări patriotice, dar nu fusese în stare, în 16 ani de zile, să întocmească un biet de catalog, fără de care o bibliotecă e tot ce vrei, numai bibliotecă nu. De ce-or fi ținut atunci să-l împovăreze cu noi îndatoriri, când nu se arătase bun nici pentru cele vechi? Că peste puține au fost puși, dar vor fi peste multe, a spus Isus numai celor ce înmulțiseră talantul; pe cel ce l-a îngropat, l-a trimis în focul Gheenei: "acțiunea" oreștină a dlui Gheorghe nu cunoaște Evanghelia? Încercându-se cu atribuții noi niște umeri vădit neputincioși, năluca catalogului dispare și mai mult. Post-a totală desumflare a individului voită? Urmăritu-s'a doar, "creștinește", îndestularea deșertăciunii omului? Crezut-au cumva că-l reabilitează ast-fel? Sau atribuie și dânsii UARGului o importanță proporționată cu dimensiunile-i adevărate?! De fapt, componentele acesteia par în bună parte fictive, formal ținute în picioare de vanitatea vreunui de ași fuduli cartea de vizită cu goanga de "președinte". Sunt oameni cari în împrejurări normale ar fi ajuns poate ceva, dar

aici, bătând în loc, vor să-și înșele măcar orgoliul. Unele "asociații" n'au niciun fel de activitate, cu greu reușesc să găsească oameni pentru formarea "comitetului"; altele se limitează la parastase și celebrarea câtorva sărbători naționale, dar acestea se fac, aiurea, din inițiative ad-hoc, fără nevoia unei.. "asociații". Iată deci unde au bombardat pe dl Mihăilescu.. "președinte"! Dacă membrii componenți s'ar lua în serios, publicarea recentei bătăi din însăși incinta "bibliotecii" ar fi trebuit să le dea de gândit, obligându-i la măsuri urgente și radicale. Mai ales că scandalul a apărut în presa germană!

Aceeași lipsă de maturitate și'n cazul dela Köln. Acolo dl Mihăilescu, în calitate de șef al UARGului, convocase pe Valahi, la 3-4 Decembrie să comemoreze unirea Transilvaniei - pentru ca, profitând de însuflețire, să porceadă la instalarea P.S. Teofil ca episcop și pentru Germania. În acest scop, atât personal cât și prin vizitavoii se ostenise să adune semnături pentru episcopul rătăcitor. Lovitura piezișe ce se da realității bisericești locale s'a răsbunat însă singură: înainte de începerea serbării un grup de participanți, în bună parte din Paris, a cerut, vociferând, ca "denunțatorul Românilor din Germania" să plece - iar dl Mihăilescu, șeful, așa zicând, al Românilor din Germania și convocatorul însuși al serbării, a trebuit să părăsească sala. Nu i s'a conces nici măcar să vorbească trei minute, cum se resemnase. Iar serbarea a continuat, cu cântece, jocuri și veselie, în prezența episcopului și a șefilor "organizațiilor" componente ale UARGului, care n'au simțit nicio nevoie să se solidarizeze cu.. "președintele" lor. Dar nu l-au "demis". Și nici el n'a crezut că-i cazul să-și dea demisia, pentru așa o bagatelă. Întrebarea e, acum, ce va face dl Mihăilescu cu adeziunile, pe care atâta a asudat să le adune (căci nu peste tot a fost primit chiar cu dulceață și cafea). Se crede, în general, că le va păstra pentru un alt prilej, când se va mai rătăci vreun episcop prin Germania...

Se întâmplă, la unii compatrioți fixați pe aceste meleaguri, un fenomen ciudat, "o adevărată renaștere spirituală", ar zice eternii iluzioniști, necunoscători ai situației. Oameni cu faimă, pe drept sau pe nedrept, de vechi tradiții de bursă neagră, scandaluri pentru "afaceri" și alte ciondăneli "sentimentale", s'au pomenit deodată cu somnul chinuit de.. "ordinea canonică". E de ajuns ca vreun șmecher să scuture olteneste niște sfori, pentru ca ei să pornească tăurește spre cucerirea unor Verdunuri imaginare, fără grijă nu numai de ridicol, dar nici măcar de lezarea fireștilor sentimente ale țării ce-i găzduște și care, acolo, a cam mâncat bătaie. Colectiva streche a evlaviei s'a accentuat mai ales cu moartea preotului Vasiloschi. După reglementările 6 săptămâni, cât, după credința populară, sufletul mai rătăcește prin locurile cunoscute, P.S. Teofil a adresat, de Sfântă Mărie, o "scrisoare deschisă" Românilor din Germania, unde se vaită că nu mai prididește cu multele epistole dela aceștia, "cari încep să se ocupe de starea lor bisericească". Iar oamenii s'au întrebat, cum de primește atâtea scrisorele dintr'o țară unde-i aproape necunoscut, și nu primește nimic din Statele Unite și Canada, unde a "păstorit" atâția ani; de fapt, rezultatele "păstoririi" de-acolo s'au văzut mai lămurit recent, când candidatul Bucureștiului la episcopatul american a fost sfințit în însăși.. catedrala P.S. Teofil, la Windsor! Circulara se războiește la început cu răposatul Vasiloschi, care "nu lasă Românilor din Germania o stare bisericească cu trăsături de continuitate", așa că "apare vidul de organizare bisericească", cu "o tristă îngăduire a unui amestec străin în treburile noastre bisericești"; "să sperăm - continuă, patriotic, P.S. Sa - că rușii respectivi nu vor îndrăzni să ne mai umilească cu ocupația lor bisericească". Despre "umilința" Prea Sfinției Sale, care ține direct de un sinod rusesc, nu suflă nicio vorbă! Despre părintele Popa, iarăși niciun cuvânt în cele 4 pagini, de parcă nici n'ar exista - măcar că-i singura realitate "bisericească" în toată Germania, pentru Românii ortodocși. La fel de cinstit e P.S. Sa când "speră" că "frații protestanți nu vor mai stărui cu ajutorul lor bisericesc, condiționat de sfășierea unității noastre bisericești și românești": aparte minciuna, căci ajutorul protestanților a fost pur frățesc, necondiționat absolut de nimic, - dar de ce atunci P.S. Sa, știind pe protestanți cu intenții așa urâte, a mai cerut Consiliului Ecumenic dela Geneva salarizarea a doi preoți de-ai săi pentru Germania?.... P.S. Teofil mai "speră", deasemenea, că nici greco-catolicii "nu vor mai da ajutor Românilor ortodocși să stea în dezordine bisericească": pe ce se întemeiază P.S. Sa făcând așa de grave afirmații? și cum trebuie atunci interpretată sărutarea sa "frățască", la Madrid, cu P.S. Cristea? Oare simțul răspunderii a dispărut cu totul din exil? Singurul lucru din toată circulara ce stă'n picioare e afirmația, cu damf profetic, privind pe "cei ce ar dori să-l moștenească - pe pr. Vasiloschi - din punct

de vedere bisericesc": "Acestia nu vor reuși să facă altceva decât să tulbure liniștea celui din mormânt și să creieze frământări inutile printre Români": este exact ce a urmat,- datorită tocmai P.S.Sale, și unora din sfetnici, cari or fi crezut că dibăcia "controverselor" negustorești e bună și în câmpul "ordinei canonice".

Primul asalt s'a încărcat la Köln, 18 Septembrie, cu ocazia "congresului" așezisei "acțiuni" a dlui Gheorghe, la care au participat cam toate "somitățile" partidului, inclusiv P.S.Teofil. Părintele Popa a fost invitat să facă slujbă,- care, "din lipsă de biserică", urma să aibă loc cumva pe scena "congresului", mărindu-i astfel lustrul; sfinția sa a găsit însă singur biserică, la care până la urmă, după ezitări și târgueli, au venit, cu fatala întârziere, și unii congresiști; ba a venit, fără să se anunțe, și P.S.Teofil, dar, în aceste condițiuni, nu s'a putut bucura de cinstea cuvenită Arhiereului. Părintele Popa le-a ținut o predică, de om cu inima deschisă, nepriceput în "politică", deci fără întortocherile din răvașul episcopului:

"Încă reavănă fiind țărâna pe mormântul fostului nostru păstor sufletească, vijelia patimilor de care el a știut să adăpostească frumoasa livadă al cărei paznic și lucrător era, prinde să se deslănțue. Soarta acestei moșteniri e astăzi în mâinile domniilor voastre... depinde de voința și dragostea fiecăruia de a o păstra așa cum v'a fost încredințată, sau a o împărți (frățește, negustorește), a o vinde, a o lăsa pradă spinilor și bălăriilor, a-i da foc, ori a o ara mai adânc, spre a aduce mai multă roadă... Dumnezeu a înzestrat pe om cu minte, cu dragoste și i-a dat libertatea să acționeze după bunul său plac... Toate vă sunt permise, dar nu toate vă sunt de folos! spune sfântul apostol Pavel, iar înțelepciunea populară glăsuiește: cum îți vei așterne, așa vei dormi. Cu sila nu se poate impune nimic, fiecare e absolut liber să-și aleagă medicul care corespunde cerințelor inimii sale. În societatea omenească sunt medici buni, medici mai puțin buni, și mai sunt și medici răi. Acestia din urmă, în multe cazuri sunt mai instruiți decât cei dintâi... dar din cauza diferitelor metode "savante" pe care le practică pe pielea bieților clienți... legiuitorul găsește de cuviință să li se ridice dreptul de liberă practică, cruțând astfel multe vieți omenești. Prooroci mincinoși, lupi îmbrăcați în piele de oaie, încearcă să profite de vitregia vremurilor în care trăim. Ei își anină pe piept icoana patriei însângerate, când de fapt sunt cei mai buni crainici ai acelora sub călcâiul cărora geme bietul nostru popor. Propovăduiesc dragostea, dar sufletul lor gâlgăie de ură. Strigă la toate răspântiile ordinea și pacea, dar în urma lor e numai foc, pustiu și moarte. Dacă diavolul ar apărea așa cum e zugrăvit în icoane: cu barbă, copite și coarne de țap, coadă de măgar, furcă în mână și aruncând vâpăi pe nări, lumea l-ar cunoaște de departe și s'ar feri. El ni se arată însă în formele cele mai ademenitoare, nănuind cu dibăcie arcușul pe îndrăcitele-i strune... Prinși, fie de vârtejul patimilor, fie de diferite interese... mulți sunt mânați de vântul răzmeriții pe calea mirajului unor noi orânduiri. Noi, - mulți, puțini, - vom rămâne aci, continuând truda depusă de cei ce-au trecut înaintea noastră la conducerea acestei biserici: părinții Ștefan Palaghiță, Andrei Vascan, Emilian Vasiloschi... Biserica Ortodoxă Română din Republica Federală Germană nu-și închide porțile în fața nimănui, rămânând aceeași reconfortantă oază în pustiu al acestui exil. Că și la noi, în casa noastră se simte românește, se cântă românește și se vorbește numai românește. Și noi credem într'unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, făcătorul cerului și al pământului. Credem într'unul Domn Isus Cristos... și în Duhul Sfânt... într'una sfântă sobornicească și apostolească biserică. Credem de asemenea cu tărie în învierea României și a Neamului Românesc, în sfărâmarea zidului de ură și de mișelie ce ne împresoară. Așa să ne ajute Dumnezeu!"

În această stare sufletească, congresul s'a ținut cu aripi mai pleoștite. Retragerea dlui Gârneață din comitetul "acțiunii", unde n'ar fi trebuit să fie niciodată, nu era făcută să crească avântul. Dl Racoveanu a propus recunoașterea P.S.Teofil ca "episcopul Românilor ortodocși din întreaga Germanie liberă", iar "moțiunea" - asigură "Cuvântul" - a fost primită "în unanimitate și cu aplauze". Propunerea era un abuz patent, căci, chiar dacă "acționiștii" ar fi fost unanimi, "acțiunea" nu înglobează însă pe toți Români din Germania, așa că n'ar fi putut să-l proclame, în mod cinstit, decât ca episcop al partidului dlui Gheorghe. De n'ar fi să cităm decât comunitatea din Freiburg, constituită în parohie ce nu recunoaște pe P.S.Teofil și care are adeziuni, în adevăr spontane, din toată Germania, ba și din Franța. Pe urmă, moțiunea nici n'a fost primită "în unanimitate", cum însăși foaia dela Freising e nevoită, într'un număr ulterior, să rectifice. Cum se explică atunci neadevărul din

"Cuvântul", când la adunare a participat și dl Racoveanu? Probabil că, în chiar clipa "votării", dânsul va fi trebuit, cine știe de ce, să meargă pe afară - și acolo, auzind niscaiva sgomote, le-a luat drept... "aplaude" în cinstea P.S. Sale...

A doua manifestare, s'a făcut pe coardă și mai patriotică. P.S. Teofil a decis să prăznuiască 20 de ani dela intrarea României în războiul Intregirii printr'o slujbă, cu parastas și zăiafet, la... Verdun. România intrase în război, de fapt, în noaptea de Sfântă Marie, dar slujba P.S. Sale s'a făcut abia la 30 Octombrie. De ce? Dacă ținem cont de faptul că la festivități au fost invitați și Români din nord-vestul Germaniei, o explicație ar fi: în aceeași zi urma să facă slujbă și părintele Popa, la Düsseldorf, și n'ar fi stricat să aibă goală biserica. Ea a fost însă plină ca totdeauna - și nici Verdunul n'a câștigat prea mult, căci Francezii n'au așteptat strechea evlaviei valahe ca să îl cucerească, acum vreo 20 de ani...

A urmat, cum am spus, la Köln, 3-4 Decembrie, serbarea unirii Ardealului, care trebuia să servească și de cadru instalării P.S. Teofil. Invitațiile erau legate în șnur tricolor, firește. Dar cum oamenii au început să se trezească, iar tricolorul, singur, nu mai înșeală cam pe nimeni, instalarea a fost paralizată de alungarea, cam barbară, a însuși amfitrionului. Așa s'au terminat, deocamdată, agitațiile bisericesti din Germania. Incercarea de plasare a unui episcop șomer pare a nu fi avut la bază nici omenie, nici interese adevărat naționale, ci dorința cutăruia de a-și mai "crește" statura prin "influența" ce spera să exercite asupra nefericitului vlădică, devenit "omul său". Altfel, P.S. Teofil n'a trimis niciun preot în Germania; P.S. Sa însuși, se spune c'ar fi plecat în America; iar când Români din Germania au vreo nevoie: botez, înmormântare, nuntă, liturghie, etc., - ei, indiferent de "tabără", departe de a alerga după episcop, prin America sau la Paris, vedem că tot la părintele Popa apelează: singurul care este, efectiv, "la fața locului".

Ca să sfârșim cu capitolul evlaviei, e cazul să mai amintim că unul din preoții din fabrica dela Paris, trecând pe vară prin Freiburg a afirmat, la cafenea, că a venit vremea să se pună directorului Vetrei "mâna în gât". Care să fie pricina acestei atitudini, nu tocmai duhovnicească? Paharul ce-l ținea în mână? Influența culturii boxului, mai... resimțită la fața locului? Lipsa de pregătire (căci la școala de meserii se făcea cam puțină teologie)? Sau pur și simplu lipsa harului? Căci Duhul Sfânt, invocat la hirotonire, chiar de-o fi catadixit să se prezinte, aflându-l-a pre dânsul pe alt nume decât cel din registrul botezătorilor... Pre numele-i adevărat, zice-se c'ar fi comis, ca jandarm al lui Sima, pe pielea unui biet compatriot legat, niște blestemății, foarte îndepărtate de prevederile harului - iar comportarea dela cafenea din Freiburg nu face decât să adauge la consistența svonului. Oricum, cu așa echipă, P.S. Teofil va mai cuceri poate, odată, Verdunul; în niciun caz, însă, suflete de oameni.

Fiind la cronica mărunță, e potrivit să pun sub lupă și pe dl Papanace. Care, din numărul pe August al "Orientărilor", a făcut ediție specială contra subsemnatului, de o extremă violență, - obișnuitul vocabular balcanic - pehlivan, nerușinat, cerșetor, etc - servindu-i de argumente și idei. Un încercat prieten m'a sfătuit să nu repet, cu el, greșala făcută cu Sima, pe care faptul că m'am mai ocupat de el și după desumflare l-a mai ținut în viață. E adevărat că "Orientările" cu pricina l-au pecetluit definitiv - încât careva îmi atribuia nu știu ce misterioasă dibăcie în a provoca neprietenii să își arate... ce le ține loc de cap și inimă; și că, de altă parte, un dialog își află rost numai în lumea cumsenade. Altfel, un Sima de exemplu, prins în flagrant de adulter va continua să se considere pe mai departe, și fără să roșească, ca cel mai indicat stegar al lumii de azururi a lui Moța; dacă întreb un Papanace de ce el, om liber, trăind în lumea liberă, admite bani dela legatia re-peristă, îți va răspunde, tot fără să roșească, că... și robii care muncesc în țara ocupată, își iau salariile tot dela comuniști! Impostura, cum se vede, n'are leac. Alt prieten, din America, îmi scrie: "O polemică de natura celei pe care o duci nu se va termina niciodată, din lipsa unui criteriu obiectiv de valori. Onestitatea și modestia de a fi crezut în oameni e premiata, în conjunctura de față, cu cele mai vulgare acuzări. Marașmul și degradarea exilului în general, a celui legicnar în special, necesită din partea celor rămași idealisti o circumscriere a activității lor. În situația actuală, nimeni nu mai poate pune la punct pe nimeni, adevărul nu mai poate fi difuzat. Facțiunile au înlocuit căldura prieteniei, orgoliul personal s'a substituit ideii generale, iar desbaterea a devenit țigănie și denunțare și s'a întins pe tot continentul. Renunță la polemică cu tipi ca Boeru, Mihăilescu, Papanace. Termenii actuali ai discuției nu mai pot aduce niciun serviciu, nimănui. De mai

crezi necesar, fă o recapitulare definitivă a situației și, după aceea, dă Vetrei vechiul curs". Cei doi prieteni au perfectă dreptate. Dacă mă mai ocup, pentru o ultimă oară, de acest individ, e pentru un amestec de datorie față de cititori și auto-pedeapsă: cași în cazul "bibliotecii", la a cărei umflare Vatra a contribuit pe vremea când credeam că va ieși ceva din ea, dl Papanace a fost și el ajutat să ai-bă cuvânt în exil, pe vremea când îl credeam om. Extrasale ce publică, din scrisorile noastre și din Vatra, dacă's adevărate, ele ne servesc și nouă de mărturie a celor de mai sus. De aceea credem a fi datori față de cititorii noștri, cași în cazul Mi-hăilescu, să li-l înfățișăm, tot noi, în dimensiunile-i normale; "corvoada" nu-i de-loc plăcută, dar o pedeapsă pentru credulitatea din trecut e meritată. Și izbăvitoare.

Incepem cu rândurile unui colaborator, rămase nepublicate acum vreo 10 ani, când, necunoscând ca astăzi personajul, ni se păreau exagerate. Erau intitulate "A levantin, levantin et demi": "Fandacsia" caragialescă continuă să facă ravagii la "Orientări". Și în numărul pe August, redactorul unui buletin, a cărui datorie ar trebui să fie, în primul rând, seriozitatea, repetă acuzația, pe cât de întemeiată, pe atât de veche, monotonă, răsuflată, împotriva ambadorului Petrescu-Comnen pentru cele câteva rânduri nefericite pe care le-a scris în nu mai știm care carte. Mai nu e număr din "Orientări", în care să nu se reia acest motiv, ca și când legionarii ar trebui îndobitociți cu sistemul comunist al sloganului. Alții au spus neadevăruri mai sfruntate despre noi, și totuși i-am acceptat alături de noi, ba redactorul buletinului dela Erding a colaborat chiar la gazeta unuia dintre aceștia. Vina, în plus, a dlui Comnen ar fi că e "levantin". Am dovedit că e Macedonean, pe baza documentării date de macedoneanul Murnu. De unde, dacă logica nu e o părere, ar urma că "macedonean = levantin". A trage această concluzie ne îndreptățește, de altfel, necinstea sufletească de care dă dovadă compilatorul "Orientărilor", când, din ură combinată cu rea credință, ca să-i mărească vinile fostului ministru de externe, îi atribuie fraze pe care nu dânsul le-a scris, ci gazetarul țărănist Ghiță Ionescu, cum rezultă din chiar o pagină ulterioară a buletinului. Se prea poate ca dl Comnen să fie un mișel (dar un mișel care face servicii neamului, în timp ce adversarii săi personali își macerează fierea în ranchiunuri, resentimente personale, în grafomanii fără vreo urmare); dar e nu mai puțin o mișelie a-i atribui, între ghilemele, afirmații care nu-i aparțin, numai ca să-l dărâmi și să-ți iei o satisfacție meschină. Pe noi, să spunem drept, ne doare mai mult această necinste sufletească, fiindcă pornește din rândurile noastre, ba chiar din vârful unde ar trebui să strălucească, dacă nu altceva, măcar onestitatea, decât necinstea ambadorului Comnen, când a afirmat că Mișcarea Legionară a primit fonduri dela Nemți. Sunt diferite grade de levantinism. Acesta, din "Orientări", îl întrece, hotărât, pe acela al fostului ministru de externe. Parafrazând vechiul adagiu francez, din "La Farce de Maître Pathelin", putem spune: "A levantin, levantin et demi"! Mai ales că e vorba de Macedoneni, între ei... În privința necinstei sufletești, ca metodă, am mai avea de remarcat citarea, în același număr din "Orientări", a unei fraze din Sfântul Augustin, pe care acum câțiva ani a folosit-o "Vatra" în aceeași problemă a divergenței posibile de opinii, dar a unității necesare de acțiune, în cadrul Mișcării. Redactorul, ale cărui modeste lecturi le cunoaștem, nu menționează că fraza Prea Fericitului Episcop de Ipona a luat-o din revista noastră, reprobata (à propos: mai apasă asupra "Vetrei" condamnarea din timpul sterilului triumvirat?).

Dl Papanace folosește, fără pic de perdea, orice prilej fi dă pretextul să arate "cine e el", cum Căpitanul nu-i ieșea din cuvânt, câți martiri are în familie, etc. Voluptatea "exploatării cadavrelor" și-a însușit-o, foarte probabil, dela comuniștii italieni, mari meșteri în această "artă". Cât despre suferința personală, este convingins că toată lumea-i obligată să știe, "din cele publicate" de dumnealui, deranjurile polițienești ce a avut. Numai că "cele-publicate" se citesc greu, din cauza obscurității, a "ideilor" întortocheate, a frazei îmbăcsite. Deși am ținut să parcurg tot ce apare în refugiu, mărturisesc că mi-a fost imposibil să-i citesc toate broșurile. Noroc că recenzii le face altcineva; dar frazele politicoase, dl Papanace le-a luat "de capital". Oricum, din înșirarea celor 4 arestări, "pentru cauza națională și pentru mărturisirea crezului legionar" și "pentru care se vaită că "și-a pierdut serviciul" la percepție (când alții și pierdeau viața!), pentru Mișcare răpiedă a fi fost numai cea de după uciderea lui Duca, - cea din 1927 precedând întemeierea Legiunii, iar cu ocazia celei din 1930 abia a cunoscut pe Căpitan (lucru semnalat posterității în toate paginile "Orientărilor"). Când cu Duca, a fost arestată

foarte multă lume, dar la proces a ajuns numai un grup restrâns, din care dl Papanace a fost exclus, fiind eliberat, la prima cernere, ca "neinteresant"; a fost reținut însă, și judecat, directorul Vetrei: cel care, pe vremea martirajului papanacist pe la diferite percepții sau bănci, "păștea găștele pe pajiștea din Țigănești", cum se exprimă, în originalu-i stil "poetic", papanacul.

Acelaș știe că, prin 1930, subscrisul, "intrat în tineretul țărănist.. ciomăgea, poate, mai ales după prima dizolvare a "Gărzii" de către Mihalache, pe "huliganii" legionari". Mai târziu, m'am făcut eu, nu-i vorbă, legionar, dar în loc ca acest "început pătat" să mă facă mai decent, m'am pus să dau lecții de legionarism acelor care, ca dl Papanace, "prin grelele lor jertfe dela început au desțelenit terenul pentru propășirea credinței legionare": "Se vede că miazmele putreziciunii politicianiste, respirate în prima fază a vieții sale -mai constată, plin de amărăciune, dl Papanace (și cât am regretat acel "miazme", după ce l-am cunoscut pe dumnealui!) - n'au putut fi ozonificate de educația Căpitanului, atât de adânc pătrunseseră în plămânii săi". Aici, dânsul ori nu-i "la zi", ori se exprimă cu obișnuita-i rea credință. Mișcarea a început, se știe, cu Cinci. Cari au devenit zece, douăzeci, cincizeci, o sută, o mie. Dar această creștere nu s'a făcut într-o zi. În Muntenia, unde numele Căpitanului se confunda, în ceața începutului, cu al haiducului Codreanu, i-au trebuit Mișcării ani până să fie cunoscută, alți ani să fie acceptată. La alegerile din 1932, la nu mai puțin de 5 ani dela întemeierea Legiunii, ea a avut în Muscel 476 voturi, dar mai toate la Domnești, pe Râul Doamnei, unde inginerul Clime personal, în timp ce făcea avocatură, lucrase câțva timp. Propaganda în Moldova a folosit mult problema evreiască, care în Muntenia nu era așa simțită. La Muscel aveam un singur evreu, pe doctorul Siegler, medic de plasă, om cumsecade de altfel -care aud că trăește și astăzi, la Topoloveni-, căsătorit cu o româncă din Călinești, Manolescu, și fără copii, deci pierdut pentru neamul lui; când, în timpul "guvernării", s'a venit cu decretul confiscării averilor evreești, la Muscel n'am avut pur și simplu cui să-l aplic. Iar în măsura în care această problemă ar fi putut avea "priză" la noi, ca atitudine de solidaritate națională, ea era confiscată pe acea vreme de bătrânul A.C. Cuza. În aceste condițiuni, chiar de-aș fi fost cel mai strălucit produs al culturii parului dela Freiburg, pe cine vrea dl Papanace să fi ciomăgit, în 1930, la Muscel, unde nu era picior de legionar? El însuși, deși naționalist cu șapte tricoloruri, și cam de mulțisor trecut de vârsta bobocilor, mărturisește că a cunoscut pe Căpitan abia în acel an.

Incotro se îndrepta, totuși, mai ales în Muntenia, Ardeal și Basarabia, idealismul politic pe atunci? Spre național-țărăniști. Pe lângă fascinația cămășii lui Mihalache (învățătorul, decorat cu Mihai Viteazul), care reabilita parcă întreaga clasă obidită, partidul mai cuprindea pe principalii șefi naționaliști din provinciile cu care se reconstituise de curând străvechea Dacie: aici erau Maniu, Vaida, Cicio Pop din Ardeal, aici Halipa și Stere din Basarabia. Acești luptători habar n'aveau că s'plini de "miazme", căci.. nu citiseră "Orientările" lui Papanace; cum habar n'aveau nici numeroșii capi macedoneni, membri de vază ai partidului. Aici vom găsi deci, încadrați sau sprijinitori, pe mulți din viitorii oameni de frunte ai Mișcării: un Nae Ionescu, prof. Chirnoagă, părintele Duminică, Vasile Marin.. Fost-a această apartenență, pentru Vasile Marin de pildă, un "început pătat"?... Dar Căpitanul însuși, Moța, Gârneață, Clime, proveneau dintr-o formație și mai "pătată": LANC-ul lui Cuza. Atât de "pătată" încât membrii ei, spre deosebire de foștii țărăniști, nici nu puteau să intre în Legiune! Iată de ce dl Papanace, vrând să "polemizeze" cu orice preț, a călcat iar în străchini.

Dacă "intrarea" mea la țărăniști s'a făcut în adevăr când "pășteam găștele", căci la 10 ani lipeam pe cumpelele pușurilor și pe gardul pătulelor gazeta "Țara Nouă" și afișe cu chipul lui Mihalache, Iunian, dr. Lupu, etc., despărțirea de ei s'a făcut prin 1932, când erau în plină putere, distribuind "posturi" cu amândouă mâinile, aveau încă destulă popularitate, cu Mihalache stam destul de bine, - spre a veni într-o organizație minusculă, prigonită de toți, abia cunoscută la noi: la secția Priboeni-Muscel, Garda a avut, atunci, doar 4 voturi! Dar nu mi-a părut o clipă rău, cu toate cele îndurate: aici am cunoscut, de aproape, oameni, de talia unui Codreanu, a unui Moța, Clime, Ciometti, Niki Constantinescu. Cu Gărcineanu am lucrat un an cot la cot, reușind să scoatem la Muscel, într'un județ de numai 4 mandate, și în care n'aveai cum exploata "problema evreiască", necunoscută acolo, județ ce forma principatul fief electoral al lui Mihalache și unde cap de listă la liberali era însuș șeful partidului, Dinu Brătianu, un deputat legionar: pe Bănică Dobre. Păcat că s'au

duc. Toți! Am rămas, în schimb, cu Sima și cu Papanace...

De "miazmele putreziciunii politicianiste", care, cum spune Papanace, îmi năpădiseră plămâni, Căpitanul nu și-a dat seama; cum nu și-a dat seama când a făcut cunoscutul pact cu șeful național-țărăniștilor: habar n'avea că Iuliu Maniu dușea a miazme de putregai! În această ignoranță, mi-a făcut o cinste unică, primind să vie, la 27 Ianuarie 1935, la nunta din Țigănești prigonită cu Papanace; "cinstea unică", căci cununile le accepta numai în tabere, sau în vreo biserică din Cavitală. O cinste, cred tot rară (căci Căpitanul nu se ținea de sindrofii), mi-a făcut vizitându-mă acasă, în mansarda din strada Eroului, lângă Cișmigiu, de Sâmpetru 1935, cu soția, Alecu Cantacuzino, părintele Duminică cu Doamna, inginerul Clime, Savin, frații Popescu din Bârlad și alți camarazi; a vorbit atunci, în treacăt natural, de ținuta omului de caracter - și-mi pare rău cât ci trăi că n'a fost de față și dl Papanace: poate se lipea ceva de el! Dar pe-atunci nu-l cunoșteam, deși în acea epocă mai nu era zi să nu fiu la sediu, în strada Gutenberg, unde am avut prilej să cunosc pe toți comandanții de seamă, iar macedonenii mă interesau în mod deosebit; nu l-am cunoscut pe el, cum n'am cunoscut nici pe Sima, pomenit de Căpitan în carte la grămadă și al cărui nume mi-a atras atenția abia când cu faimoasele atentate ce aveau să ducă la asasinarea lui Corneliu Codreanu. - De-acum am plecat cu toții, pe jos, la biserică Sf. Ilie-Gorgani, unde părintele Mihăilescu oficia cununia lui Sandu Valeriu, cu una din surorile Jorjoaia mi se pare.

Altă deosebită cinste, desigur tot din ignoranță, mi-a făcut Căpitanul când mi-a încredințat, în vara anului 1936, conducerea uneia din cele mai periclitate tabere: la Topoloveni. Ea a avut onoarea de a fi vizitată, între alții, de generalul Cantacuzino (care a venit cu Victor Medrea și cu Frujină) și, repetat, de inginerul Clime; iar dintre cei ce au lucrat acolo, studenții agronomi Ion Busuioc de la Malu-Cu-Flori (Muscel) și Enescu de la Moșăceni (Argeș) au fost împușcați la Vaslui. E cea mai necunoscută tabără, căci nu mă pricepeam la reclamă; însă una dintre foarte puținele, dacă nu unica, ce și-au atins complet obiectivul! Și dacă am un grad în Legiune, e pentru această faptă, ci nu o simplă încurajare pentru cutare regiune, sau cutare categorie... "Pentru aducere aminte" există, așadar, date ceva mai substanțiale decât o întâmplătoare întâlnire dintr'un vehicul. Dl Papanace se laudă cu o mențiune din "Pentru legionari", unde-i arătat printre sfetnicii lui Codreanu, dar asta nu trebuie să înșele pe nimeni. Căpitanul precizează, la începutul cărții, că ea cuprinde și "greșelile" sale: așa cum îl cunoaștem astăzi, numai aici a putut fi sfetnic Papanace. Devin astfel explicabile și unele neșanse ale Mișcării: cu așa sfetnic...

Și, à propos de Țigănești: cât poate fi de serios un om ce se tot leagă de o comună, de care habar n'are? O apăr nu din interes, căci origina mea e în satele de deasupra Câmpulungului, pe ambele părți ale graniței vechi. Acolo au fost, de la Bran la Vișoi, cât s'a putut scormoni trecutul, mulți preoți din familia Țuluca, neamul mamei mele, al cărei tată era și el preot, la Ierești. Numele acestor preoți ai Carpaților e, după învățatul Papanace, țigănesc. Țigănesc e, după același papălapte, ignorant ca toți fuduii, și numele Calangiilor, trăitori pe aceleași plaiuri, unde au venit pe vremuri - credeau ei, însă Papanace îi silește să-și revizuiască hriscavele fugind de la Calan (Ardeal). Prin aceleași sate au hălăduit și străbunii tatălui meu, împărțindu-și timpul între turme, varnițele de pe Mateiaș, fierestrele de pe apele repezi ale munților și livezile de pruni. La Țigănești, în Iodgoria Muscelului, a fost transferat tatăl meu de la Topoloveni, unde era învățător. În țară, există vreo zece sate cu acest nume. Cel din Muscel avea, acum peste un sfert de veac, vreo 400 de case, cu circa 2.000 locuitori. Dintre aceștia, ca în toate satele din țară de altfel, unde erau adevărate "instituții", doar două familii de țigani: a fierarului și a lăutarului. Niță Bădăluță, care în frumusețea costumului făcea concurență lui Mihalache, îi "zicea" bine din viară; Ghiță al lui Tudor era fierar, dar la nevoie cânta și el la nunți și cumetrii, formând, cu puradeii, un adevărat taraf. Mai era o văduvă bătrână, Veta Țiganca, spălătoreasă la "boeri". Niță Scaloi, dintr'un sat vecin, cel mai vestit lăutar din regiune, și-a luat pe front și vicara, și a căzut la Mărășești, în oinștea României Mari...

De unde, atunci, numele satului? Când am plecat din țară, am lăsat un dulap întreg de "hârtii" strânse de la bamei, între care o "ocolniță": "harta" satului, veche de câteva veacuri. Unele din aceste documente erau mai vechi de vremea lui Matei Basarab, de la care se păstra încă, la răscrucea dintre "șoseaua mare" Dobrești-Topoloveni și drumul ce duce din cătunul Măciucari (numele n'are nicio legătură cu vestita "bibliotecă" din Freiburg...), peste podul de pe apa Cărcinului, în partea

satului zisă "Peste Gârlă", o troiță de piatră, foarte înaltă, cu inscripție în cirilice; n'a mai fost timp să cercetez, dar documentele le-or folosi desigur alții, dacă nu le-au și folosit. Nu credem însă ca dl Papanace să aibă vreo remușcare de nedreptatea făcută unui sat de gospodari cinstiți, cari nu i-au făcut niciun rău, - dimpotrivă: pe "monumentul eroilor" din vatra satului figurau, în cap cu preotul Din Stănescu și învățătorul Ioniță Petrescu, vreo 60 de nume de căzuți în războiul întregirii: contribuția Țigăneștilor pentru ca România să devină mare, cât mai puternică, ca să poată ocroti și pe Români rămași sub alte stăpâniri...

A replica dlui Papanace la fiecare ineptie ar fi, pe lângă pierdere de timp, să ocupăm tot numărul cu dânsul. Zice c'a plecat din Roma de teama extrădării, căci acolo "mișunau iscoadele"; numai c'a plecat.. tot în Italia, și nu de pildă în Argentina, unde pe-atunci se pleca pe gratis și fără pașaport, deci fără nicio greutate. Dacă era așa de căutat, - cum Italia era guvernată, zice el, de "adevărate fronturi populare, dominate de fapt de către comuniști" (și nu-i adevărat!), îl găseau oriunde în cuprinsul țării. Mai ales că, dânsul, departe de a sta pitit în vreo căpișă, pescuia "la pârâile din munte", cum se exprimă, și medita copiii (în ce limbă?..). Dacă a născocit povestea de mai sus, cu atâtea detalii, e probabil din obsesia de a părea martir. Mai discret e însă când scrie c'a avut, tot pe când sta.. ascuns, "funcțiunea de administrator al unor moșii": de ce nu spune în ce condiții a trebuit să plece de acolo?.. Mereu invidios pe cei ce s'au trudit să-și însușească altă cultură decât a boxului, dl Papanace afirmă că la doctorat nu se cer, în Italia, "lucrări originale" (ceeace-i o sfruntată minciună!) și că, oricum, acolo sunt doctori și frizerii: de ce, cu atâtea înlesniri, n'a fost în stare să-și ia și dânsul acolo un titlu academic?.. Cu oîștea'n gard nemerește deasemeni când amintește, printre "veniturile" din țară, pe Istrate Micescu (pe care-l urăște de când a spus că "un om politic, dacă îi lipsește cultura, nu poate fi decât sau demagog sau tiran"); celebrul avocat ar fi, după "Orientări", originar "din localitatea Boboștița, o comună de populație cercită slavo-albaneză, situată la granița Albaniei": să fie vorba de fratele lui Didi Micescu, prietenul Căpitanului și care a donat Mișcării, pentru tabără, vastul teren dela Giulești?...

Dl Papanace ne acuză de atitudini contradictorii, pe care le numește "adulări și denigrări". Adularea presupune însă interes, și nu se vede ce interes am putut avea de dânsul, de Mihăilescu, de "bibliotecă" ori de părintele Boldeanu, citați ca "adulați" de noi. Toate publicațiile oneste pot avea atitudini "contradictorii" față de inși ori instituții, aceste atitudini depinzând numai de "obiect". Când dl Mihăilescu a scos albumul macedo-român, am scris, și încă cu elogii, că a scos albumul macedo-român; când însă a scos boxul, am scris că a scos boxul: trebuia să scriu, cumva, că a scos.. alt volum? Când, în loc să se bucure de o treabă românească, o denunță la poliție, noi scriem că este un denunțator; dacă mâine -mai știi minune?... scoate ceva de valoare în problema Basarabiei, vom semna și acest fapt. Am înregistrat, cu elogii stimulante, broșurile dlui Papanace, dar înregistrăm și atitudinea aceluiasi când, în loc să apere Mișcarea, pe ale cărei principii a jurat și pentru care a murit atâta lume, își apără, chiar cu prețul minciunii și necinstei, ortacul din gașcă. Contradictorie e nu comportarea noastră, ci a celor vizați. Papanace are însă alte principii: cât timp Mihăilescu, sau altul, i-o rămâne credincios, are toate virtuțile; pentru apărarea lui e bună și minciuna, calomnia, necinstea sufletească - tot! Dar atunci, care mai e deosebirea dintre "omul nou" și.. "putregaiul politicianist"? Atitudini contradictorii însă, adevărat contradictorii, criminal de contradictorii, a avut acuzatorul nostru. Și nu numai în aplicarea principiilor legionare, care la dânsul variază după cum cel în cauză îi este prieten sau dușman. Când nenorocul țării a adus pe Sima în situația de a distribui portofolii, Papanace i-a trimis dela Berlin faimoasa telegramă de adeziune și i s'a pus la dispoziție, acceptând, odată cu șefia lui, mila unui subsecretariat de stat; când Sima a căzut, și nu putea să mai dea nimic, Papanace l-a părăsit printre cei dintâi, pentru atentele comise.. înainte de telegramă și de "guvernare": păi.. atunci nu le știuse? Iată ce s'ar putea pe drept cuvânt chema "adulări și denigrări"!

Mai afirmă dl Papanace, mințind la cub, că, la Roma, subsemnatul a intrat în casa Stella "sub pretext că ar fi amenințat cu extrădarea": e prima oară că aud așa ceva! Și cum puteam să spun o astfel de năzbâtie în 1950, data mutării acolo, după ce în perioada critică umblam pe stradă, ziua nămieza mare, cu propria identitate, urmașem -și terminasem- cursurile a două Facultăți, iar acum mergeam zilnic la radio, și

la sediul ultimei mari Enciclopedii catolice, "Sansoni", la care am colaborat? Și am rămas la Stella 10 ani, tot cu acest.. "pretext"? La fel de gogonată e minciuna că am stat acolo pe gratis.

Dl Papanace, care întocmește caziere trăgând cu urechea, mai știe că am fost "dat afară" dela radio pentru repetarea unei conferințe. În adresa ce mi s'a trimis văd indicat un cu totul alt motiv al plecării mele de acolo: lipsa de importanță a știrilor transmise de radio București și Belgrad, pe care le interceptam; "Sperăm însă -continuă nota- să Vă putem număra din nou printre colaboratorii noștri dacă, în viitor, se va prezenta nevoia de a trebui să recurgem la ajutorul altor experți în limba română pentru exigențele serviciilor noastre. Vă mulțumim pentru opera efectuată, care a fost întotdeauna foarte apreciată și ținută în datcrita considerație, și Vă salutăm foarte cordial". Cât despre repetarea conferințelor, ea este un lucru obișnuit, când sunt bune și de interes. Dacă ale dlui Papanace nu s'au bucurat de această apreciere, cauza e lesne de înțeles. Mircea Popescu îi scria, din politeță pentru unul pe care-l credea comandant legionar, că produsele sale "merg bine atât ca substanță cât și ca formă" - și Papanace a luat-o de bună; dar am fost de atâtea ori de față când fostul frate de cruce asuda corectându-i maculatura - și numai extrema lui omenie a putut prelungi "angajarea" dlui Papanace, ca să-i poată da astfel un ban. Cu rezultatul că, lămurindu-se el între timp, pentru cinstitul domn Papanace a devenit automat un "agent comunist" - ca toți, de altfel, cari au încetat să mai creadă în strigoi.

Dar dl Papanace mai vine și cu alte noutăți. El știe -lucru de care habar n'aveam!- că am stat mereu în legătură cu nevasta, care "n'a fost cu nimica stingherită de regimul comunist", ba chiar "a fost încadrată onorabil în procesul de muncă" - lucru care mă bucură nespus. Altă noutate îmbucurătoare, adusă de dl Papanace -de unde naiba le-o fi știind?...- privește pe tatăl lui Mircea Popescu (mort de curând, fără să-și mai văzut feciorul, unic, din 1940), care, "din simplu învățător dela țară dintr'o comună din Dâmbovița, a fost promovat la rangul de inspector. Desigur -continuă papanacul- nu de florile mărilor: omul trebuie să fi arătat mult zel în susținerea regimului". Despre frați, surori, cumnați, vecini, cuscari, cumetri, dl Papanace n'arată lămurit cum au dus-o, dar trebuie că tot bine, cum reiese din context. Spre deosebire însă de neamurile redactorilor Vetrei, care ar fi huzurind în țară, neamurile dlui Papanace au dus-o tare greu (Doamne, că nicio bucurie nu-i întreagă!): astfel, frații i-au trecut prin "reeducare", "iar bătrâna Mamă și ceilalți membri ai familiei erau lăsați muritori de foame pentru că aveau ca rudă apropiată un 'criminal fascist', ca nea Kostaki... Precizez, fără putință de desmințire, pentru oamenii cinstiți, că în cei peste 25 de ani, de când nu-mi văd soția, nu i-am știut niciodată nici măcar adresa. Nemții se opuneau, în timpul războiului, să scriem în țară, iar cu ocupația rusească, contactul cu cei de acolo a devenit și mai periculos. Din știrile trunchiate, venite întâmplător la un an-doi, nu pot avea un tablou exact al situației familiei. Când va veni vremea să "știu", mi se va prezenta probabil un întreg cimitir de neamuri și alți oameni dragi, dispăruți în peste două decenii și jumătate și de a căror soartă astăzi habar n'am. De aceea "veștile" date de dl Papanace ar fi să bucore, dacă le-aș crede. Din păcate omul începe, și acum, cu o minciună, care e mult mai mult decât minciună, când spune că am stat "mereu în legătură" cu soția. Minți, ca de atâtea ori, domnule Papanace! Și dacă subliniez special acest neadevăr, e pentru că ascunde intenția mârșavă de denunț. Căci de-ar fi adevărată "legătura", ea nu s'ar fi putut face decât pe ascuns. Denunțul d-tale e de aceea infinit mai grav decât chiar ale prietenului d-tale Mihăilescu, pentru că noi aici ne mai putem apăra, dar cei de acolo n'au cum se mai apăra de un denunț făcut aici. Dacă ai suflet de om și nu de fiară, cum ai putut să pui în bănuială, față de monștrii unei poliții comuniste, o ființă omenească din marea închisoare reperistă, care nici nu se poate apăra, oricâtă sfântă dreptate ar avea? Te văd de-o vreme tare mărunțel, domnule Papanace, dar așa de jos nu-mi apăruseși încă!

Continuând lectura "Orientărilor" -luate cu împrumut, căci "omul de onoare" Papanace nu s'a crezut dator să le trimită și unuia pe care-l atacă așa de vulgar!- aflăm, natural, alte minciuni. Dl Papanace scrie și repetă că subsemnatul "a beneficiat și beneficiază" de asistența organizației pentru refugiați; că "denigratorul nostru continuă și astăzi să beneficieze de această asistență, deși este tânăr și sănătos. Frecvențele călătorii pe care le face în Italia sunt determinate de necesitatea de a semna personal statele pentru subsidiul lunar pe care îl primește.

Dar pentru a camufla acest lucru, inventează denunțuri.. spre a poza ca victimă"; că "din această situație de miluit trebuie să fie de un tupeu nemaipomenit spre a imputa altora că primesc o asistență pe care el însuși o primește". Vestea aceasta ar fi tot de bine.. dacă ar fi adevărată. Așadar, am în Italia o leafă, de care habar n'am; cum habar n'am, deasemenea, că merg acolo în fiecare lună.. ca s'o încasez. În ultimii 4 ani am fost, la Roma, doar de două ori, pentru înnoirea pașaportului; ultima oară, acum un an, ceva mai înainte de termen, din cauza denunțului - care, cum am arătat, e în serie, și nu inventat, cum pretinde prea cinstitul domn Papanace, ca să își apere ciracii. De fapt, dacă d'umnealui îmi dăruiește leafă cu sila, cu aceleași bune gânduri alt individ, de moravuri tot fanariote, dar și de obârșie, aud că m'a înzestrat, în corespondența-i cu niște cunoscuți, cu apartamente gata mobilate și în deplină proprietate: n'ar mai rămâne decât să-mi dea adresa, și cheile, ca s'o încheie odată cu mamsarda închiriată la Freiburg.. Iar pe dl' Costake îl autorizez, fiind el sărac, plus meritul inventării unei subvenții inexistente, să încaseze, în propriu beneficiu, fără nicio pretenție din partea mea, tot ce a descoperit sau va mai descoperi că mi se cuvine, de vreo zece ani încoace...

Tot la acest capitol, mai caută să justifice legionarul Papanace de ce s'a înghesuit la pomana mult odiatei instituții "iudeo-masonice" a ONU-ului: pentru că nu s'a putut încadra în "previdenza sociale" din cauza "șomajului intelectual" (și ce-o fi având el cu.. "intelectualii"?), "a venit ONU să suplinească această lipsă după o anumită vârstă". Și, deși - cum spune Yvon Lambert - "pomana, instituționalizată, e contrară demnității omului, care nu poate trăi continuu pe socoteala fraților săi", dl' Papanace a acceptat - măcar că, dacă chiar nu se simțea capabil de o proprie inițiativă, mai avea și altă soluție: zisa organizație oferea, în adevăr, celor dispuși să facă o întreprindere, un împrumut în cele mai ideale condițiuni. Pe câte știu, acest ajutor a fost refuzat doar subsemnatului, cum mi-a fost refuzată și viza pentru Statele Unite. De ce a preferat Papanace mila lunară, în locul demnității de a face, ca comercialist ce se pretinde, o întreprindere? Se învățase cu pomana, de când o babă văduvă i-a dat de milă locuință? Incapacitate mărturisită? Motive de "vârstă"? Dar exact la aceeași vârstă se socotea suficient de întreprinzător ca să îndrăznească chiar pasul căsătoriei, aducându-și astfel și consocarta în subsistența "iudeo-masoneriei" dela ONU!

Așa se prezintă "albanezul" legionarismului integral, comandantul Costake Papanace. Ci noi l-am întrebat precis: ar fi admis Căpitanul, având chiar sacrosancte drepturi, să încaseze bani dela legatia asasinilor țării sale? La asta să răspundă Papanace, dacă mai e în stare de un răspuns cinstit!

Și încă ceva: dânsul afirmă repetat că Vatra "s'a pus în slujba gaștei"; că ea scrie "cum îi cer forțele obscure pe care s'a angajat să le servească"; calomniază, denigrează și insultă "mai ales de când s'a pus în slujba unor forțe obscure"; ea "s'a pus în slujba 'argașilor Satanei"; altundeva e vorba de "forțele întunecate în slujba cărora s'a pus dela o vreme încoace" (de tot hazul e notă ce însoțește anexa l-a, unde se arată că "pentru a contracara campania Vetrei prin scrisori ticluite ad-hoc chiar în redacție, spre a îngreuna ieșirea din impas a Mișcării și a noii Conduceri", Papanace n'a găsit alt loc mai potrivit sa-și publice admonestarea decât.. în Vatra însăși!). Pe vremuri, în țară, când voiai să scoți pe cineva din circulație, urlai că e "vândut jidanilor"; în exil, dacă te incomodează cineva, trebuie obligatoriu să fie "agent comunist". Acum, dacă ne-am vândut, n'am făcut-o noi numai așa, de florile mărilor. Papanace e obligat deci, ca om ce se pretinde de onoare, ba chiar stegar al celei mai onorabile Mișcări, să nu umble cu vorbe în doi peri, ci să arate lămurit cui ne-am vândut. Ar rezulta, de-aici, numai avantaje pentru toți: noi, am ști de unde să ne luăm leafa; dânsul, ar avea ~~xxxxxx~~ satisfacția de a-și vedea dovada publicată în prima pagină din primul număr ce va ieși al Vetrei. Altfel, rămâne un calomniator ordinar, dublat de un mincinos de primă clasă, triplat de un vulgar denunțator - cum s'a văzut clar din cele de mai sus.

Cu asta, dragi cititori, am încheiat și noi un capitol. De acest individ, dovedit necinstit sufletește, nu ne vom mai ocupa - decât, ca de alți câțiva "colegi" ai săi, nedemni de cinstea polemicii, cumva cu vârful acului..

Petre Vălimăreanu

&& "Tatăl lui Jivkov - căpetenia comuniștilor bulgari - e mai faimos decât faimosii biologi sovietici Lysenko și Miclurin, pentru că el a dat naștere unui do-vleac care vorbește". Pentru această glumă, arhitectul bulgar Boian Cinkof a luat 5 ani de închisoare...

LA "CRUCEA DELA CERDAC", APROAPE DE MĂNĂSTIREA NEAMȚU: "Această cruce s'au ridicat aicea spre semnul și aducerea aminte a anului 1821, când, viind Turcii în Moldova și în Țara Românească asupra Grecilor ce se revoltase, și multe răutăți făcând bisericilor și creștinilor, fieștecare se mântuie precum puter. Deci în acel timp la această sfântă mănăstire stărețind Sfinția Sa părintele starețul Ilarie, ne-au poruncit mai jos însemnaților de am dus sfânta icoană a Maicii Domnului cea mare din biserica mare spre muntele Rusul, și am ascuns-o în pământ, într'un deal, în pădure, împreună și cu alte odoară și documente, la anul 1821, Iunie 3: Adecă eu, Neonil arhimandrit, starețul de astăzi, dimpreună cu părintele Sevastian Cămărașul și cu părintele Filip duhovnicul; iară la anul 1822, Octomvrie 28, ne-au rânduit iarăși părintele starețul Ilarie de am adus-o înapoi, și după rânduiala privigherei de toată noaptea și a sfintei liturghii a eșit părintele starețul cu toți preoții și diaconii îmbrечаți în sfintele vestminte, și cu tot soborul, spre întâmpinare, și, viind până la locul acesta, am ajuns și noi cu sfânta icoană, și, făcându-se achatis de obște, am dus icoana iarăși în biserica mare.

Mai însemnăm aicea și minunea care s'au făcut în fața Maicii Domnului, carea noi cei mai sus însemnați cu ochii noștri o am văzut: că din vreme când s'au început dumnezeiasca liturghie, îndată s'au înnegrit cu totul fața icoanei Maicii Domnului și s'au întunecat, întru cât ne-am înfricoșat, socotind că poate s'au stricat în pământ unde au fost ascunsă. Iară, când au eșit părintele starețul cu soborul spre întâmpinare, atuncea îndată au început a se lumina, mai întâiu la obrazul din dreapta, apoi toată fața s'au rumenit și s'au făcut mai lumincasă decât cum era mai înainte. Acestea s'au însemnat spre mărirea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului și spre aducere aminte a urmașilor. Anul 1839, Septemvrie 6".

Neonil, arhimandrit și stareț sfintelor mănăstiri Neamțu și Secul

DOMNUL CHIPOR-CRAI

La câmp, la câmpie
Unde tufă nu e,
Făr'de cât că-mi este
Un ciungur înalt,
'Nalt și minunat,
Fără ciot de leac!
In el s'a-aciuat
Corb, pasăre neagră,
Lighioană'ntreagă,
Lișiță domnească,
Silă'mpărătească.
Cuibul că-și făcea:
Cu case de cal,
Rabdă vânturi tari;
Cu piept de junici,
Rabdă vânturi reci.
Și ea se ouă
'N luna lui Undrea,
Când e vremea rea.
Puii că-mi scotea,
'N luna lui Făurar,
Când sunt vremuri tari!
Puii că-mi scotea,
Dar cu ce-i hrănea?
Cu ciosvârți de miei
De la vătășei;
Cu felii de caș
De la ciobănaș.
Și ea că-i creștea
Măricei,
dclofânei.
Sălta și sbura
Peste Nadolie,
'N cele țări pustie,
Să ia frunză de căpșună,
Să dea puilor în gură.
Ea că mi-și pleca,

Iar când se'ntorcea,
Departe-mi zărea
Ciungur dărâmat,
Cuibul ei stricat.
Și ea că-mi sosea,
Puii că-i vedea,
Puii omorîți,
La pământ trântiți,
Cu aripi lăsate,
Gurile căscate!
Și ea se'ntrista,
Și ea că sbura,
Vezi, la Chipor-Crai,
Domn de peste plai,
Că-i bolnav de nouă ai.
Și ea ce-mi făcea?
Pe zid se punea,
'Ncepea a țipa
Și-a se vâieta.
Chipor auzea,
Din gură striga:
- Stănilă Mănilă,
Tu, slugă bătrână,
Dai cu flinta bine,
Dar asta ce-o să fie?
Că's trei zile și trei nopți,
Eu, frate, că nu mai poci
A bolii,
a hodini!..
Stănilă auzea,
Flinta c'o lua,
Afar' că ieșea,
Pe corb, pasăre neagră, zărea,
La cătare mi-o lua,
Dar ea că-mi striga:
- Stănilă Mănilă,
Tu, slugă bătrână,

Nu da'n mine, mă strica,
Loc de cuib tu cat'a-mi da
La late corlate,
La corn de cetate,
Unde Mureș bate.

Stănilă auzea,
Loc de cuib că-i da,
Ea cuib că-și făcea,
Apoi că striga,
Din gură-mi zicea:
- Stănilă Mănilă,
Tu, slugă bătrână,
Trei pui c'oi scotea,
Unul jos c'oi da.
Tu că l-oi lua,
Tu că l-ci fierbea,
Și-apoi cu zeama
Pe Chipor-Crai oi scălda,
Și cu carnea l-oi ungea;
El de rău s'o lecui.
Stănilă auzea,
Șase boi junghea,
La cuib că venea,
Puiul că-l lua,
In car că-l punea:
Pana puiului -
Coșul boului!
La cazan mergea
Și el mi-l fierbea
Pân'oasele cădea.
Jos cazanul da,
De se răcorea.
La Chipor mergea,
Unde-l îmbăia,
Frumos mi-l scălda,
Cu carnea-l ungea.

Drept în sus sărea,
De rău se lecuia,
Din gură-mi zicea:
- Țst bine cin' l-a făcut,
Ține-l, Dcamnc, pe pământ!
Corb, pasăre neagră, se scula,
Prin curte se plimba,
Un inel, frate, avea,
Pe pană-l pune, a,
Drumu' n casă-i da.

Domnul Chipcr-Crai că-l lua,
Foarte bine-l cunoștea,
Când velleatul mi-l vedea,
Și din gură cuvânta:
- Țsta-i inel de savat,
Care ne-a fost de schimbat
Când din caste am plecat.

Și peste cap că se da,
Femeie că se'ntrupa,
Toomai după cum era,
Și la domnul se ducea,
Și'n brațe că se lua,
Prea bine se cunoștea,
Și la masă se pune -

Afar', neică, el ieșea,
Corb, pasăre neagră-l vedea

Și domnea domnia'n pace,
N'avea domnia ce face.

&& Sâmbătă 10 Decembrie a fost hirotonit preot, la Paris, monahul Pahomie Boldeanu, în vârstă de 88 de ani: un om, de care toată lumea vorbește numai bine.

- Ne vine deasemeni vestea hirotonirii, în Argentina, a dlui avocat Mile Lefter Comandant al Bunei Vestiri și doctor în Teologie; dar doctoratul, fiind făcut la Roma, este din alea pe care dl Papanace le disprețuește...

- La Roma a avut loc, la 23 Octombrie, în biserica română unită, hirotonirea tânărului William George Popp din Aurora/St. Unite, de către P.S. Vasile Cristea.

+ La Fieni/Dâmbovița s'a stins, în Iunie 1966, un vrednic învățător din generația Războiului Intregirii, tatăl dlui prof. Mircea Popescu. A murit cu dcrul unicului său fecior, pe care nu-l mai vedea de 25 de ani, și al nepoților, pe cari n'a ajuns nici măcar să-i cunoască, - cu toate că secretarul Societății Academice Române "se pare - după cum ne informează, cu obișnuită-i cinste sufletească, dl Sima - că întreține relații cordiale cu bolșevicii dela București": ce i-or fi folosind?..

+ La 17 Iunie a murit, la New York, în vârstă de 74 ani, Cornel Victor Pîianu, fost voluntar abdealean în Războiul Intregirii.

+ Joi 7 Iulie 1966 s'a stins, la Düsseldorf-Wersten, în vârstă de 80 de ani, părintele Emilian Vasiloschi. În mormântarea, cu mult "popor", s'a făcut Duminică 10 Iulie, slujind un grup de 6 preoți: români, sârbi și ucraineni, în frunte cu pr. D. Em. Popa și dr. Mardak. Răspunsurile: corul dela Freiburg. Au vorbit: pr. Popa, dr. Mardak, Alexandru Proc, g-ral Gheorghe, mons. Zăpârțan, dr. Lutotovici, Acrivu, câțiva clerici străini, reprezentanți ai autorităților germane, și ai diferitelor confesiuni.

+ La începutul lui August s'a stins pe neașteptate, la Paris, Constantin Arsene, directorul "Curierului Românesc", fost redactor la "Curentul". A fost un om de o rară omenie. Grec de origină, dar născut la Brăila, fusese cu totul absorbit de sufletul și năzuințele țării unde văzuse lumina zilei - și în slujbă căreia s'a pus total. Nu cunosc mulți refugiați cari să viețuiască într'o mizerie mai mare decât cea pe care însumi am văzut-o în mansarda din Rue Troyon; și totuși, la masa-i săracă rar se afla singur, iar pe plan publicistic ne-a dat, pe lângă curajoasa-i rovistă, acele minunate almanahuri, adevărate biblioteci ambulante, mai ales pentru mulțimea celor departe de marile centre culturale.

În tristul caz dela Freiburg, gazeta lui Arsene a fost singura care a protestat contra toxului camuflat de ifose culturale - lucru cu atât mai remarcabil, cu cât unii din cei ce au făcut scurtă la gură jurând pe cinste și dreptate, au pus înaintea incalificabilei fapte resentimentele personale, manifestând un levanti-nism împotriva căruia, verbal, se ridicaseră totuși de atâtea ori. Aceeași hotărâtă poziție a avut-o Arsene și în cazul altor imposturi: aceea a "comitetului" vișoenist, de pildă, sau a monarhului abdicat cu filodormă. Atitudine bărbătească, pe linia burului simț, a avut el și'n cazul dezordinei bisericești dela Paris - și e trist că în mormântarea omului nelipsit dela biserica română ortodoxă a trebuit făcută, cași parastasele ce au urmat, la alte biserici. Dacă pomul se cunoaște după roade, viața și atitudinile lui Arsene îl situează, în acea lume visată de o Mișcare de primenire a moravurilor, cu mult înaintea atâtor "comandanți", cari cred că închegarea frazelor frumoase, pentru proști, îi scutește de o viață corespunzătoare. Fie-i țărâna ușcară - și amintirea veșnică!

+ La 15 Octombrie 1966 a murit, într'un spital din München, profesorul Gheorghe Cârsteanu, fost secretar al Universității din Cernăuți, al Institutului Român din Berlin și unul dintre foarte rari - în exil - participanți la mișcările studentești din 1922. Împlinise de curând 66 de ani. La pigrăbanie, săvârșită de părintele D. Em. Popa, au asistat peste 500 de persoane: români, și nemți din Bucovina.

+ Vineri, 9 Decembrie 1966, s'a stins din viață, la Erding (Germania), ing. Virgil Ionescu, comandant legionar, fost șef al regionalei Dobrogea, trimis al Căpitanului, cu generalul Gh. Cantacuzino-Grănicerul, să aducă din Spania moaștele lui Moța și Marin. Înmormântarea a avut loc în aceeași localitate, Luni 12 Decembrie, slujba fiind făcută de preștii Boldeanu, Zăpârțan și Popa, cu răspunsurile date de dl Racoveanu: cea mai perfectă pildă de "ecumenism" și românească înțelegere. Să fie într'un ceas bun!

+ La München s'a stins, la 57 ani, avocatul Tiberiu Dragoș din Arad, fost combatant în Rusia. Înmormântarea, oficiată de părintele Popa, a avut loc la 23 Ianuarie 1967, în cimitirul "Am Perlacher Forst". A vorbit, mișcător, dl Emilian.

&& Duminică 7 August 1966 a fost hirotonit episcop, în biserica română din Windsor (Canada), arhimandritul Victorin Ursache, care ocupă astfel scaunul rămas vacant prin moartea P.S. Andrei Moldovan, dependent de Patriarhia din București. Arhiepiscopi sfințitori: I.P.S. Iakovos (exarhul Patriarhiei Ecumenice pentru cele două Americi), I.P.S. Filoteos, român macedonean, și I.P.S. Aristobul, fost elev al Institutului Teologic din Sibiu (ultimii doi făcând parte din Patriarhia Ierusalimului), ajutați de 15 clerici români, și alții streini. Din partea Patriarhiei române a participat arhimandritul Nicolae Mladin, profesor la Institutul Teologic din Sibiu. Printre notabilitățile dela banchet: Paul Martin, român de origină, ministrul de Externe al Canadei. -

&& Părintele Grațian Radu a fost ales, la 28 August, paroh la biserica Sf. Nicolae din Regina (Canada), înființată în 1902: cea mai veche biserică română ortodoxă de pe continentul american. -

&& Protestând contra deportării Românilor din Basarabia, congresul Românilor americani, întrunit în Septembrie, a cerut președintelui Johnson să prezinte la ONU problema autodeterminării poporului român, să ceară deplină reciprocitate în schimburile culturale cu Bucureștiul, să se asigure că ajutoarele trimise României servesc populației și nu guvernului opresor și să intervină la Moscova pentru încetarea persecuției Românilor din Basarabia, Bucovina de nord și Herța.

&& La 12 Septembrie a avut loc în sala Dalles, din București o sedință festivă pentru sărbătorirea centenarului introducerii sistemului metric în România. În aceeași zi s'a deschis în sala sporturilor din Floreasca o expoziție a mijloacelor de măsurare utilizate în trecut la noi.

&& La 25 Ianuarie a avut loc, la Baltimore, o primă întâlnire între reprezentanți autorizați ai bisericilor catolică (cu 8 episcopi, etc), ortodoxă și protestante din St. Unite. Printre cei 4 demnitari ortodocși, găsim și pe P.S. Trifa. S'a scos în evidență că întâlnirile "de sus" nu sunt suficiente "dacă spiritul de concurență nu ajunge la masa mare a credincioșilor". Episcopii catolici, remarcă "Solia", erau îmbrăcați simplu: "nici unul nu a venit cu reverenți, cu roșu la guler, ori cu decorații, ci în haine simple, prețești". Și, sinceri: "Nu s'a ocolit nimic nu s'a făcut niciun pas strâmb"; cei prezenți au descoperit că... pot sta de vorbă.

&& Biserica ortodoxă din Rusia dispune de 73 ierarhi: 1 patriarh, 6 mitropoliți, 33 arhiepiscopi și 33 episcopi. Dintre aceștia, 12 slujesc în străinătate: Europa centrală și de vest, Canada, Belgia, N. York, Aleutine, Meudon, Argentina, Damasc, Germania, Olanda, Geneva. Alții, deși se află în frontierele croite cu japca de Stalin, păstoresc ținuturi nerusești, care au fost și vor fi libere: Estonia, Letonia, Lituania, Lemberg, Munkaci, Colomea, Halici, ca să nu mai vorbim de Kiev, Astrahan, Tiflis, etc.

Cel mai vechi în ierarhie e patriarhul însuși, ajuns episcop în 1913. Români din "Republica Moldovenească" sunt "păstoriți" de mitropolitul din Chișinău, Nectarie Grigoriev, episcop din 1947; cei din nordul Bucovinei, de Mefodie Mensac, episcop din 1962, cu reședința în Cernăuți; cei din sud-estul Basarabiei și din Transnistria de sud, probabil de arhiepiscopul de Cherscn și Odesa, Serghie Petrov, ajuns episcop în 1960. -

&& Prin retragerea Francezilor din OTAN, generalul Jean Crespin a fost înlocuit la comanda sectorului central european, pe ziua de 1 Iulie, cu generalul german von Kielmansegg. Numirea n'a făcut nici o plăcere sovieticilor: mai ales că neamțul a luptat și în Rusia, și îi cunoaște bine...

&& "L'Information juive" arată că populația evreiască din Franța a trecut, în ultimii zece ani, dela 300.000 la 500.000. Dintre aceștia, la Paris trăesc 300.000; la Marsilia, 65.000; Lyon și Nisa, câte 20.000; Toulouse, 18.000; Strasbourg, 12.000; Bordeaux, 6.000. -

CALENDAR NAȚIONAL

- 1 Iulie 1875: Eminescu, revizor școlar în județele Iași și Vaslui.
- 1 Iulie 1879: Se naște, la Chieti/Italia, Ramiro Ortiz, profesor la liceul "Matei Basarab" și apoi la universitățile din București și Padova.
- 2 Iulie 1850: Se naște, la Iași, Dimitrie Moruzi, ofițer în armata rusă, pe care o părăsește scârbit. A publicat: Basarabia și viitorul ei (1905), Problema jidovească (1914), etc.
- 3 Iulie 1460: Ștefan cel Mare pomeneste într'un document de Brăila, mare târg românesc de pește.
- 4 Iulie 1203: Vasile, arhiepiscopul Târnovei, pleacă la Roma cu scrisori dela Ioniță pentru Inocențiu III. În 30 de zile ajunge la Durazzo, dar aci grecii îl împiedică să se imbarce, ba chiar vor să-l arunce în mare, dar îl scapă "latinii". Merge în satul Cravatochori, de unde trimite la Roma 2 oameni din suită: pe conestabilul Serghie și pe preotul Constantin. În acel sat îl ajunge, după 15 zile, o scrisoare de la Ioniță: "Întoarce-te repede, căci a sosit aici dela domnul papă un cardinal".
- 5 Iulie 1936: Moare, în Brăila, Cezar Papacostea, n. la Moloviște (Maced.), 11.XI.1886.
- 8 Iulie 1906: Moare, la Iași, Ionică Barbu, unul din fiii lui Barbu Lăutarul, născut în 1848. "Zicea" prin grădinile din jurul bisericii Banu (Iași). A luat parte, cu tatarul, la expoziția universală din Paris (1890): Francezii au fost încântați de.. Jean Barbue.
- 8 Iulie 1880: Moare zugravul de biserică Nicolae Teodorescu, n. la Focșani (1786).
- 12 Iulie 1882: Se naște, în Storojineț, Ilie Bacinschi, prof. la univ. din Cernăuți.
- 17 Iulie 1815: Se naște, în Brody/Galiția, Iuliu Baraschi (Jehuda Barasch). Studiază medicina și talmudul la Berlin. În 1841 se stabilește la București. Medic în Dolj, în Călărași, profesor la Sf. Sava (1851) la Școala de medicină, militară, de agricultură, silvică. Înființează în Capitală, 1858, primul spital de copii. Moare la 31 Martie 1863.
- 18 Iulie 1858: Se naște, în Râpa de Jos/Mureș, Simion Mândrescu.
- 18 Iulie 1915: Moare, la Paris, biologul Ilie Metchnikov. Se născuse în 1845 pe o moșie lângă Harkov, din familia lui Nicolae Milescu (Vaslui); spătar = metchnic.
- 21 Iulie 1897: Moare, la Sinaia, Wilhelm Kremnitz, medicul Curții, născut în 1843 la Stettin. A fost îngropat în pădurea din Poiana Țapului.
- 23 Iulie 1851: Moare la Budapesta, torturat de unguri, pentru că n'a vrut să-și trădeze prietenii români, pictorul evreu Constantin Daniel Rosenthal (n. acolo, 1820).
- 25 Iulie 1888: Se naște, în Cernăuți, prof. Leca-Alexandru Morariu.
- 30 Iulie 1858: Se naște, în Brăila, Mina Minovici, directorul Morgei. + 25.IV.1933.
- 30 Iulie 1900: Moare în București medicul, de origine polonă, Ștefan Olchovschi, născut în Zvorîștea/Dorohoi. A înființat sanatoriul din Calea Călărașilor.
- 1 August 1692: Ioan Halchia din Moscopole își susține, la Roma, teza de doctorat: "Conclusiones theologicae disputabantur publice Romae in Collegio Romano a Ioanne Calchia Macedone, Collegi graecorum alumno".
- 1 Aug. 1861: Se naște, la Spătărești/Fălticeni, folcloristul Mihai Lupescu, colaborator al revistelor "Ion Creangă" și "Șezătoarea". + la Iași, în spital, 17 Aug. 1922.
- 1 Aug. 1943: 5 grupe de bombardiere americane, pornind dela Benghazi, bombardează rafinăriile din Prahova. Americanii pierd 45 aparate.
- 5 Aug. 1841: Cu opisul n° 30, Alexandru Ghica întemeiază la București, din îndemnul doctorului Nicolae Crețulescu, Școala de medicină.
- 8 Aug. 1854: Se naște, în Slatina, juristul Constantin G. Dissescu. + la 8 Aug. 1932.
- 10 Aug. 1875: Se naște, în Chiojd/Buzău, istoricul Constantin Giurescu. + 15.X.1919.
- 13 Aug. 1876: Moare Raluca, mama lui Eminescu.
- 13 Aug. 1898: Se naște, în Aminciu/Pind, Sterie Diamandi, profesor și scriitor.
- 15/27 Aug. 1871: Amânate cu un an, din cauza războiului franco-german, au loc, la Putna, cu ocazia împlinirii a 400 ani dela zidirea mănăstirii, serbările organizate de Slavici și Eminescu, și un congres al studenților români de pretutindeni.
- 19 Aug. 1891: Moare pictorul Theodor Aman, născut la Câmpulung/Muscel, 20.III.1831, din părinți macedoneni, stabiliți la Craicva...
- 21 Aug. 1856: Se naște publicistul Constantin C. Bacalbașa, la București. + 5.2.1935.
- 23 Aug. 1874: Eminescu, director al Bibliotecii Centrale (Iași), în locul lui Samson Bodnărescu, trecut la direcția Școlii Normale dela Trei Ierarhi.
- 25 Aug. 1747: Inocențiu Micu (Clain) excomunică, printr'un decret din Roma, pe "vicarul apostolic" Petru Pavel Aron, acuzat că ascultă prea mult de "teologul ieziut", deja excomunicat de Inocențiu. Dar anul următor el retrage excomunicarea și renunță,

silit, la scaunul Episcopiei Unite a Ardealului.

25 Aug. 1849: Se naște, în București, Gh. Dem. Teodorescu, folclorist. + 1900.

26 Aug. 1915: Moare la Băilești, într'un accident de automobil, Alexandru, student, unicul fiu al lui Coșbuc.

23 Aug. 1940: Moare Virgil Kerciu, ziarist, născut la 11 Octombrie 1895.

27 Aug. 1965: Moare Eusebiu Camilar, născut la Udești/Suceava, 7 Oct. 1911).

1 Sept. 1906: Preotul Moise Balea scoate, "când am voie, bani și timp", "America".

3/14 Sept. 1730: Moare de ciură Nicolae Mavrocordat și e îngropat la Văcărești, ctitoria sa, care trebuia "streinii să-i primească, pre goli să-i îmbrace, flămânzii să-i sature, bolnavii să-i caute, pre cei din temnițe să-i cerceteze cu milă".

4 și 5 Sept. 1879: Vasile Conta vorbește la Cameră despre "Chestia evreească". E felicitat de prietenul său Eminescu, care-l numește "salvatorul patriei".

7 Sept. 1867: Moare, la Blaj, mitropolitul Alexandru Sterca-Suluțiu.

7 Sept. 1880: Moare, în Germania, Manolache Costache Epureanu, om politic.

8 Sept. 1203: La Târnova, în fața lui Ioniță, a mitropoliților Anastasie de Velbușd și Sava al Preslavei, a episcopilor Marin de Scoplie, Avram de Presdiana, Chiric de Niș și Clement de Vidin, și a altor demnitari, Ioan de Casanova, legatul lui Inocențiu III, predă arhiepiscopului Vasile, cu binecuvântarea Papii, paliul "spre plinătatea slujbei arhieresti".

8 Sept. 1659: Se reface schitul Hadâmbu/Iași, de Iane Hadâmbul, originar din Maced.

8/20 Sept. 1856: Se naște, la Hordcu/Năsăud, Gheorghe Coșbuc.

8 Sept. 1903: Moare, la 75 ani, Maria Avacum, mama lui Coșbuc.

9 Sept. 1854: Se naște în București truediana Agatha Bârsescu-Radovici. A jucat în America, Rusia, Germania, Austria, Ungaria; la Burgtheater, 7 ani.

9 Sept. 1916: Atacul dela Cireșoaia.

10 Sept. 1894: Moare în Sinaia compozitorul Eduard Hübsch, primul îndrumător al muzicii militare la noi, n. în Germania, 1825. A compus "Trăiască Regele".

13 Sept. 1847: Moare, în Atena, Ioan Coletti (Kolettis), general, ministru, diplomat grec, de origină român macedonean, născut în Syreacu (Ianina).

14/24 Sept. 1602: Radu Șerban învinge la Teișani, pe Teleajen, oastea de moldoveni și tătari a lui Simion Movilă, fratele Domnului Moldovei, venit să ia tronul Munteniei. Acum are loc și faimosul duel dintre Stroe Buzescu și cumnatul Hanului.

14 Sept. 1858: Se naște, la Botoșani, scriitoarea Sofia Nădejde.

15 Sept. 1709: Se naște, în Țarigrad, Antioh Cantemir, scriitor și diplomat "rus", fiul lui Dimitrie Cantemir și al Doamnei Casandra.

18 Sept. 1822: Moare, în Jadani, dascălul Mihai Roșu, naționalist bănățean.

18 Sept. 1857: Se naște, în Târgoviște, "Doamna Smara": Smaranda Andronescu-Gheorghiu, învățătoare la Sinaia, Ploești, București, conferențiară pentru pace la congresele internaționale. A scos revista "Școala română" (Ploești), "Alțițe și bibiluri".

19 Sept. 1873: Se naște, la Botoșani, scriitorul Ludovic Dăuș, fiu al Mariei Negri și al unui inginer ceh, Alfred, luptător în revoluția polonă, refugiat la noi.

19 Sept. 1882: Se naște, la Cenad/Alba, Ion Agârbiceanu.

19 Sept. 1909: Moare la Cernăuți, la 83 de ani, Nicolae Hurmuzaki.

19 Sept. 1961: Moare, la București, artista Lucia Sturza-Bulândra.

20 Sept. 1515: Mănăstirea Nucet primește dela Neagoe Basarab, cu un hrisov din "vechiul oraș al Bucurescilor", moșia Nucetul.

21 Sept. 1934: Moare profesorul Gheorghe Bogdan-Duică.

24 Sept. 1724: Târnosirea mănăstirii Văcărești, ctitoria lui Nicolae Mavrocordat. Care a tipărit cărți grecești și românești, deși nu știa limba țării.

24 Sept. 1941: Incepe bătălia dela Marea de Azov. Brigada 2-a de Munte, comandată de gen. Dumitrache și întărită cu Rgt 401 Infanterie german, 2 batalioane din Brigada 4-a de Munte și Rgt 2 Călărași, e angajată la Malaya Belosjorka, care cade la 2 Oct. Pier în luptă lt. col. Em. Brădățeanu, cpt. Coșereanu, cpt. Dobrotă, cpt. dr. Cosma, locot. Gh. Ionescu, sublocot. Roman, și alții. Tot aci moare, cu crucea'n mână, în fruntea unei coloane de asalt a Batalionului de Vânători de Munte din Târgu Neamț, un călugăr dela mănăstirea Secu, îmbrăcat în rasă cafenie, cu cască de tranșee.

26 Sept. 1899: Se desvelește, în Piața Rosetti (București), statuia lui Emanuel Pache-Protopopescu, fost primar al Capitalei. A fost distrusă de comuniști, prin 1947.

27 Sept. 1908: Moare, în Schlachensee (Germania), cavalerul Tudor de Elondor, compoz.

27 Sept. - 4 Oct. 1916: Lupte între Praid și Sovata. Nemții sunt comandați de feldmareșalul Fabini, Românii de gen. Prezan.

28 Sept. 1864: Se naște, la Floru/Olt, din părinți clăcași, Ioan S. Floru, istoric.

- 1 Oct.1702: Zidirea palatului dela Mogoșoaia, pentru Ștefan, fiul lui Brâncoveanu.
- 1 Oct.1875: Apare, în "Convorbiri", "Soacra cu trei nurori".
- 1 Oct.1892: Moare, în București, scriitorul Gheorghe Sion.
- 2/12 Oct.1602: Moare, din rănilor căpătate în duelul dela Teișani, Stroe Buzescu.
- 2 Oct.1856: Se naște, fiică de preot, poeta Aurelia Goga, mama lui Octavian, învățătoare. A publicat în "Familia", pe la 1890. + la Sibiu, 28.V.1938; îngr. la Rășinari.
- 2 Oct.1864: Moare Nicolae Picu, zis Moș Nicolae din Suceava, lăutar vestit, prieten cu Franz Liszt, născut pe la 1789.
- 2 Oct.1869: Eminescu se înscrie la universitatea din Viena.
- 5 Oct.1916: Lupte crâncene între Șinca Veche și Șinca Nouă, cu mari pierderi.
- 7 și 9 Oct.1857: Divanurile ad-hoc votează, la Iași și București, aproape unanim: Unirea Principatelor sub un prinț strein, de religie ortodoxă; autonomie instructională garantată; neutralitatea țării; guvern constituțional reprezentativ; o singură adunare obștească, aleasă pe o bază electorală cât mai largă.
- 7 Oct.1929: Moare Gheorghe Buzdugan, fost regent al României.
- 10 Oct.1955: Sf. Sinod, întrunit în ședință solemnă la București, decide canonizarea unor transilvăneni: Ilie Iorest, Sava Brancovici, Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara și Cprea Miclăuș, ca "sfinți români".
- 11 Oct.1877: Moare, la Sibiu, Alexandru Papiu Ilarian, revoluționar dela '48, născut în 1823 la Budiu, unde tatăl său era preot.
- 11 Oct.1894: Se naște, la Sinaia, prințesa Elisabeta.
- 11-13 Oct.1916: Mari lupte în Carpați, între Brețcu și Oituz.
- 13-21 Oct.1916: Lupte crâncene la Clăbucet, între Nemți și Rgt 5 Vlașca.
- 15 Oct.1935: Moare actorul Constantin Nottara.
- 16 Oct.1941: Trupele române intră în Odesa.
- 17 Oct.1857: Kogălniceanu propune Divanului ad-hoc din Moldova următoarea rezoluție: "Dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea hrănită de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generației actuale, aceea care, împlinită, va face fericirea generațiilor viitoare, este Unirea Principatelor într'un singur stat, o unire care este firească, legiuită, și neapărată, pentru că în Moldova și în Valahia sântem același popor omogen, identici ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceleași instituții, aceleași legi și obiceiuri, aceleași temeri și aceleași speranțe, aceleași trebuințe de îndestulat, același hotar de pământ, aceleași dureri în trecut, același viitor de asigurat și, în sfârșit, aceeași misie de îndeplinit".
- 17 Oct.1891: Se naște, în Brăila, Maria Filotti.
- 19 Oct.1932: În "Cuvântul", Nae Ionescu scrie despre "Femei și feministe", pentru a susține că "feminismul decurge din lipsa de feminitate".
- 21 Oct.1906: Sfîntirea bisericii române unite "Sf. Elena" din Cleveland/USA.
- 21 Oct.1911: Moare, la Carapciu-pe-Siret, Modest cavaler de Grigorcea, deputat al Bucovinei, editor al "Gazetei Bucovinei". Pentru agricultorii din ținuturile Storojineț și Cernăuți înființase câte o "Însoțire de credit și economii". N. în 1847.
- 23 Oct.1426: Nunta lui Ilie Mușat, fiul cel mare al lui Alexandru cel Bun, cu Marinka, sora reginei Poloniei, Sofia, la Suceava. Oficiant, mitropolitul Iosif.
- 24 Oct.1888: Se naște, în București, scriitorul-poet Nicolae Davidescu.
- 24 Oct.1925: Moare Toma Stelian, avocat și om politic, născut la Craiova, 3 Aprilie 1860. Muzeul, înființat pe numele său, s'a deschis la București în toamna 1926.
- 27 Oct.1837: La 20 de ani, Kogălniceanu se înscrie la universitatea din Berlin. Audiază, între altele, cursurile de istorie ale lui Ranke.
- 29 Oct.1843: Se naște Regina Elisabeta. Moare la Sinaia, 21 Oct.1916.
- 30 Oct.1724: Se termină lucrările bisericii Stavropoleos din București, zidită, din inițiativa arhiereului Ioanichie Stavropoleos, pe ruinele altei biserici, care se zice c'ar fi fost făcută pe la 1560 de un boer, Ghiorma Banul.
- 4 Nov.1770: S'a născut în Merlerault/Orne istoriograful Laurent Pouqueville, fost consul francez în Ianina. A scris interesante note despre Românii din Macedonia.
- 4 Nov.1869: Emanuel Gojdu, naționalist ardelean de origină macedoneană, lasă averea "acelei părți a națiunii române din Ungaria și Transilvania, care aparține la confesiunea orientală ortodoxă, pentru burse studenților și ajutor preoților". A murit la 22 Ianuarie 1870.
- 5 Nov.1880: Se naște, la Pașcani, Mihail Sadoveanu.
- 9 Nov.1789: Trupele austriace intră, sub prințul de Saxa-Coburg, în București. Tabăra lor va fi, până la 1791, la mărăstirea Pantelimon.

- 9 Nov.1916: Moare, într'un spital din București, generalul Ion Dragalina, provenit din armata austriacă, cu care făcuse campania din Bosnia (1882). N.3 Dec.1860.
- 10 Nov.1508: Se termină, la Târgoviște, prin osârdia călugărului Macarie, tipărirea liturghierului slavon.
- 10 Nov.1688: Apare, la București, prima Biblie în limba română, din porunca lui Șerban Cantacuzino.
- 10 Nov.1873: Moare, la București, actrița Matilda Pascali, născută la 1840.
- 10 Nov.1916: Moare, în șarja dela Robănești, Gheorghe Donici, voluntar la 68 de ani, fost deputat și senator, luptător la 1877 cu gradul de sergent.
- 13 Nov.1832: Se naște Elena Cornescu, prima damă de onoare a reginei Elisabeta.
- 15 Nov.1772: Maria, fata lui Pârvu Cantacuzino, se mărită cu Spătarul Tudorache Balș din Moldova. Foia de zestre înșiră tot felul de scule, rochii, caretă cu 6 telegari, covoare de mătase, boi, vaci și iepe; moșii, case cu suflete de țigani, cuțite și linguri de argint, dar nu sunt furculițe: se mânca cu degetele...
- 15 Nov.1813: Gheorghe Asachi e numit profesor de "științele trebuincioase unui inginer politicesc", la Iași.
- 20 Nov.1928: Licențiat în Filosofie, Mircea Eliade pleacă la studii în India, bursier al maharajahului Manindra Chandra Nandy de Kassimbazar.
- 24 Nov.1936: Condușă de gen. Cantacuzino, pleacă, pentru războiul din Spania, o echipă de comandanți legionari: Ion Moța, Vasile Marin, preot Ion Dumitrescu-Borșa, inginer Gheorghe Clime, Alecu Cantacuzino, Nicolae Totu și Bănică Dobre.
- 25 Nov.1862: Se naște, în Seleuș-Cigărel/Arad, fiu de preot, Vasile Goldiș.
- 27 Nov.1202: Inocențiu III scrie lui Ioniță, prin capelanul Casamari, îndemnându-l să fie roman și de ascultare, cum e de neam.
- 30 Nov.1862: Se naște, în Câmpulung/Muscel, medicul Ion G. Nanu, profesor la Facultatea de medicină din București, inventator al pilulei ce-i poartă numele. +23.1.38.
- 3 Dec.1843: Se naște, în Humulești, Zahai Creangă, cântăreț de strună la Iași, unde moare la 22 Ianuarie 1919. Era frate cu scriitorul.
- 5 Dec.1870: Se naște generalul Stan Poetaș. Ia parte la luptele dela Amzacea, Topraisar, pe Neajlov și Argeș, la Mărășești. E ucis de bolșevici la Atachi, 6.1.1919.
- 10 Dec.1891: Se naște, la Tecuci, Mihail Manoilescu.
- 11 Dec.1887: Se naște, în Vlaho-Clisura/Macedonia, poetul Ion Foti.
- 14 Dec.1863: Se naște, la Mănerău/Arad, compozitorul Ion Viçu.
- 26 Dec.1406: Moare Nicodim dela Tismana.
- 15 Aug.1916: România intră în războiul cel mare, "pentru desrobirea fraților".

TESTAMENT de Nicolae Novac ("Ultimul învins")

De ani, blestem îmi este, orice cuvânt scot din gură.
Că muscalii haîni, țara mi-o schingiuesc și mi-o fură.
Privirile mele, iatagane de foc sânt,
Cât mi-oi mai purta umbra sub soare și'n vânt...

Iar când va trebui de-aicea să plec, ca o nălucă,
Cu limbă de moarte, testament voi lăsa
Celor ce vor străbate, mâine, drumul spre Moscova,
Cenușa să mi-o ia și să mi-o ducă
Și s'o presare, peste țară, undeva...

Voi fi atunci, iar acasă, între-ai mei
Și-oi înflori, în fiecare primăvară, în primii ghiocci,
Iar când plugarii, mă vor amesteca în glie,
Te voi slăvi, în fiecare brazdă, Românie.

&& Indignat de lărgirea relațiilor comerciale cu țările robite, și pentru a le boicota, un primar din Alabama a pus prăvăliilor ce vând aceste mărfuri un impozit suplimentar de 5.000 dolari, obligându-le în acelaș timp să lipească în vitrină un afiș cu următorul cuprins: "Acest magazin vinde mărfuri aduse din țările robite de comunism". Ce-ar fi dacă acest primar și-ar pune candidatura la președinția Statelor Unite?...

&& "Guvernul" albanez a desființat ministerul justiției, - recunoscând astfel, cavalereste, că într-o țară de ocupație comunistă justiția n'are ce căta. Iar noi recunoaștem, la rândul-ne, că bulibașii dela Tirana sunt, astfel, mai cinstiți decât un Carol II, sau decât guvernele sale ultra-democrate...

CRONICA PESIMISTULUI

* Politică strabică. Incepe să se repete azi, la nivelul politicii internaționale, un fenomen care a cășunat atâtea daune în peripada istorică recentă. Trebuind să aleagă între un pericol și un altul, demo-plutocrațiile occidentale s'au aliat cu sovieticii, care reprezentau totuși o primejdie mai mare, atât prin vastitatea teritoriului și a resurselor, cât și prin prelungirile ideologice ale comunismului în toată lumea, și s'au năpustit contra nemților, adică împotriva primejdiei mai mici, cu care era posibilă, totuși, o înțelegere și chiar o colaborare. Rezultatul s'a văzut: pe ruinele dușmanului, sau presupusului dușman, mai mic, s'a ridicat un pericol infinit superior; și de douăzeci de ani americanii, adică paladinii lumii libere, sacrifică vieți omenesti, în Grecia, în Coreea, în Vietnam, aliatului de ieri, care, fără ajutorul lor generos, astăzi ar fi încă la pământ. Se repetă, așa dar, lucrurile. Primejdia mare e astăzi Rusia și nu China comunistă, care deabia începe să se organizeze, să facă primii pași. Ei bine, Statele Unite, urmate de majoritatea țărilor europene libere, fac tot ce e cu putință, încălcându-și chiar solemne angajamente, renunțând la principii ideale, de bază, pentru a se alia iarăși cu sovieticii, adică cu dușmanul mai periculos al lumii libere, împotriva dușmanului mai puțin primejdios, care e China. Și n'ar fi exclus deloc ca mâine, în cazul unui conflict ruso-chinez, americanii să intervină alături de sovietici, salvându-i de chinezi așa cum ieri i-au salvat de nemți. După care, ingrată, forța comunistă va relua atacurile și agresiunea contra Statelor Unite și a Occidentului.

* Coexistențialiști. Ca muștele, vara, și tot atât de supărători, bâzâie de câțva timp, în exilul românesc, oarecari coexistențialiști. Ei par convinși că în țară merge din ce în ce mai bine și că trebuie să ne pregătim pentru marele "dialog". În fond, deși unii dintre ei se consideră oameni politici, n'au priceput nimic din actuala situație, și se nutresc din păreri. E natural ca apusenii nepreveniți să se bucure de tendințele desatelizante ale României, mai precis ale regimului dela București (țara e altceva, cu totul altceva); dar noi nu ne putem face iluzii, și exigențele noastre sunt ceva mai ambițioase și mai întemeiate. Noi nu ne putem mulțumi cu înțepăturile reciproce dintre criminalii dela Kremlin și criminalii dela București, deși spectacolul ne poate amuza, interesa, face plăcere. Fără a pretinde maximum dintr'odată - lucru pe care l-ar putea aduce ori un al treilea război mondial ori o revoluție internă isbutită -, nu putem renunța la niște condiții inderogabile, care decurg din însăși existența noastră ca neam, care vrea să trăiască liber și stăpân la el acasă. E caracteristic limbajul coexistențialiștilor din pribegie: vorbesc în "dodii", spun și nu spun, fac din cuvinte, abil dispuse, cu ochiul. Le e teamă să-și exprime total gândul ascuns; și atunci recurg la o sumă de perifraze, alegorii, parcă pentru a dovedi butada faimoasă, după care cuvântul i-a fost lăsat omului, nu ca să comunice, ci ca să ascundă ce gândește. Puțin periculoși, în realitate, fiindcă substanța pribegilor, în ciuda aparențelor, e sănătoasă, acești "dialoganți" trebuiesc supravegheați, totuși, îndeaproape. Și pentru socotelile viitoare: pe care, dacă nu le vom face noi, le vor face fiii și nepoții noștri.

* Libertatea furcilor. Ungurii se agită iarăși. Dacă este un popor, care n'a priceput niciodată nimic din lecțiile istoriei, acesta este poporul maghiar. Ziarele și revistele din Apus sunt pline de plânsetul, văicărelile, revendicările ungarilor din exil, care, în loc să se ocupe mai mult de dictatura comunistă, ce-i oprimă acasă la ei, se ocupă iarăși de Ardeal. Pe ei pare a nu-i interesa atât scarta milicanelor de unguri din Republica lui Kádár, cât scarta compatrioților din Regiunea autonomă maghiară, creată de regimul dela București, din tâmpenie, acum vreo cincisprezece ani. Și unii și alții trăesc, evident, rău, cum se trăește sub dictaturile comuniste. Dar șefii emigrației maghiare pun parcă la inimă numai suferințele ungarilor din România. Altădată, am citat cuvintele lui Cavour, care observa, pe bună dreptate, că dacă ungurii știu să se bată pentru libertatea lor, știu, în același timp, să sufocă libertatea altora. Ne-a picat în mână, zilele trecute, când răsfoiam c sumedenie de broșuri și cărțuții revizioniste, cu care guvernul "burghez" ungar eroicului prefect Buteanu către maiorul ungar Csutak, din Aprilie 1849: "Libertatea voastră sunt furcile, egalitatea drepturilor stă într'aceea ca celelalte neamuri, care locuiesc cu voi într'o țară, să le topiți în elementul maghiar. Treziți-vă, mai este încă vreme, căci sunteți făloși, și de multe ori fala cea proastă strică unei nații, și o politică rea și smintită de un neam îl poate răsturna în mormânt".

* Minciuna ca sistem. Pentru cei care-și fac iluzii asupra unor schimbări stanțiale în țară, e interesant de văzut în ce fel reseristiții au comemorat impleirea a două decenii dela "alegerile" din Noembrie 1946, primele după ocupația sovietică. E fapt notoriu că, atunci, comuniștii, care ocupau câteva poziții-cheie în guvern, au răsturnat pur și simplu cifrele, atribuind așa zisului "bloc democrat" voturile repurtate de partidele "istorice": 79.86%. Comunicatul oficial le-a lăsat țărăniștilor 12.6% și liberalilor 3.7%. Aceștia au trebuit să încaseze, fiindcă nu puteau face altceva, după ce tot cedaseră, rând pe rând, în fața pretențiilor crescânde ale partidului comunist, susținut de puterea de ocupație. A fost vorba de o escrocherie pe plan mare, istoric. Ei bine, ne-am fi așteptat măcar la atâta: ca actualul regim să simuleze că-și uită originile, să nu se laude cu o pungășie electorală de proporții așa de uriașe. Nici vorbă! Ilegitimitatea dictaturii e exaltată. Și, de altfel, e semnificativ că, dintre toate regimurile de peste cortină, singurul care nu a procedat la reabilitări, de pildă a lui Lucrețiu Pătrășcanu, e cel dela București, deși Ceaușescu dă a înțelege, uneori, că vrea s'o rupă cu moștenirea lui Gheorghiu-Dej (și, deocamdată, le-a pus pe linie moartă, slavă Domnului!, pe cele două fete aventuriere ale predecesorului).

* Căință. Judecătorul dela Curtea Supremă a Statelor Unite, Thomas Campbell Clarke, care a fost procuror general aliat în procesul dela Nürnberg, a declarat unui ziar din San Diego, în California, că regretă participarea sa la condamnarea căpeteniilor național-socialiste germane. Motivul e că acel precedent îi autorizează azi pe comuniștii dela Hanoi să pună sub proces pe aviatorii americani care le cad în mână, sub acuzația de "crime de război". Bumerangul începe să funcționeze, ca de atâtea ori în cursul istoriei.

* Rasism evreesc. La recenta conferință panafricană dela Adis Abeba, delegații arabi au prezentat o amplă documentare asupra prigoanei "rasiste" deslănțuite împotriva coreligionarilor din Israel de către autoritățile dela Tel Aviv. Declarația, care a fost adoptată oficial de conferința africană, afirmă, textual, că Israelul exercită "cele mai josnice forme de discriminare rasistă". Se pune întrebarea dacă nu cumva evreii în Israel fac ce voiau să facă românii în țara lor: să se apere, să-și conserve ființa etnică, amenințată de o minoritate dispunând de fonduri enorme, de complicități pe plan mondial, de o solidaritate de rasă pe cât de admirabilă în sine, pe atât de primejdioasă, pentru ceilalți.

* Notă pentru "inițiați". Ni se spune că un carecare, după ce i-am întins, mai mult de milă, un deget, într'un cadru, desigur nemeritat, de discuție omenească, și-a luat, obrasnic, nasul la purtare. Nu vom mai comite imprudența de a încerca, împotriva recomandărilor, în cunoștință de cauză, ale unor buni prieteni, să-l civilizăm: cu asasinii nu se discută (și cu atât mai grav dacă, nefiind, cum spune, asasin, s'a lăudat ani de zile cu o crimă odioasă, necomisă de el: o crimă se poate, nu justifică, dar explica, într'un moment de mânie, de pierdere a minții, de revoltă morală; a-ți face multă vreme, însă, un titlu de merit, și de carieră politică, dintr'un delict bestial, pe care spui apoi că nu l-ai comis, înseamnă a avea o natură criminală). Speranța noastră sinceră e că nu va trebui să mai revenim asupra acestei epave, care nici măcar nu va fi în stare să înțeleagă că unul din motivele pentru care Legiunea se află în condițiile tragice în care se află e datorit conviețuirii forțate în aceeași Mișcare a unui Puiu Gârcineanu și a unor ciomăgași, care au putut fi utili, nu spunem că nu, la un moment dat, în situația nenorocită în care se desfășura lupta politică și electorală în România "democrată", dar care astăzi s'ar cuveni să stea la fund și să-și consume în tihnă paralele câștigate în felurite negustorii, cu nădejdea că lumea le va uita numele și multa facere de rău.

* Pour la bonne bouche. Prelungindu-se surghiunul, încep să înflorească anecdotele ca formă de consolare (în țară, sistemul funcționează de multă vreme - s'ar putea scrie o carte voluminoasă cu "vițurile" contra regimului dela București, ca să nu mai vorbim de cele cu obiect rusnaci). Așa dar, într'un craș occidental se întâlnesc, la cafenea, trei refugiați români. Primii doi se spovedesc, laudându-se cu poziția socială și condițiile materiale de dinainte de refugiu. Unul din ei avea o fabrică, mașină la scară, tot ce poțtea, și acum trage mâța de cracă la Paris. Al doilea avea moșii, ducea împărătește, și astăzi e silit să lucreze, ca modest funcționar, prost plătit, la o bancă din Italia. Al treilea, un tip mărunțel și pirpăriu, care-i asculta, intervine la sfârșit și el în discuție: - Ce să mai spun eu, atunci! Inchipuiți-vă, în țară aveam 1 metru 85 înălțime, și în exil, cum vedeți, abia trec de un metru și jumătate...

Dragoș Măgureanu

CONGRESUL DELA SALAMANCA

Al 10-lea congres al Societății Academice Române s'a deschis cu toată soleninitatea în aula vechei Universități din Salamanca, la 1 Oct. 1966, oratori fiind dr. Gorina, rectorul, dr. Gonzalez, primarul orașului, dr. Repulles, episcopul locului și mons. Bârlea, în prezența guvernatorului civil dr. Aenlle, a rectorului Universității catolice dr. Barberena, a dr. Bonet dela oficiul de Turism -toți cei de mai sus formând și comitetul de onoare al congresului- și a unui numeros public. Conferința inaugurală ținut-o prof. De Tejada dela Universitatea din Sevilla.

Tema congresului: Romanidad, Hispanidad, Rumanidad. Durata: 7 zile. Au vorbit: prof. Stadtmüller, München; prof. De Bengoa, Cáceres (Presencia de Rumania en el futuro de la Hispanidad); dr. Radu Enescu, Madrid (Hispanidad y Rumanidad como dos expresiones de una misma axiología cultural); Antoinette Bodisco, Köln (La condición rumana y la española); dr. Const. Drăgan, Milano (Europa y la Romanidad, Hispanidad, Rumanidad); prof. Enrico de Nicolo, Torino (Romania e Spagna frontiere latine della civiltà); prof. Mario Sertoli, Roma: Traiano come simbolo storico e attuale dei vincoli che legano la Spagna alla Romania attraverso Roma; prof. Baffi, Roma: La figura dell'imperatore Traiano nella Divina Commedia di Dante; prof. Iroaie, Palermo: L'imperatore Traiano nella tradizione e nella letteratura romana; dr. Ion Rațiu, Londra: România în conjunctura actuală internațională; Cornel Crișan, Paris: Quelques aspects de la diminution des naissances en Roumanie d'aujourd'hui; Mihai Korne, Paris: Perspectivele economice ale demografiei române; dr. Petre Vălimăreanu, Freiburg: Cenni sulla Transnistria; prof. Leo Magnino, Roma: Il contributo della Spagna alla diffusione della Romanità in Oriente; prof. Gino Benvenuti, Pisa, L'espansione commerciale di Pisa repubblicana nel Levante e in Romania; prof. N. Beldiceanu, Paris: La Moldavie ottomane à la fin du XV-e siècle; prof. Al. Randa, Salzburg: Miguel el Valiente y España; dr. I. V. Emilian, München: La troisième et la quatrième Armées roumaines dans la première partie de la campagne de Russie; prof. Wilhelm Giese, Hamburg: Fórmulas introductivas y finales de cuentos populares españoles y rumanos; dr. Luciano Pascucci, Pisa; prof. Camilucci, Roma; prof. Onciulescu, Napoli: La fortuna di Cervantes in Romania; Arturo Siciliano, Roma: Alcune affinità tonali e ritmiche nella musica dei paesi latini; prof. Mircea Popescu, Roma: Perché romeno e non rumeno; prof. Namik Ressuli, Napoli: cronologia dei dialetti albanesi in rapporto alla simbiosi albano-romena; prof. Alex. Ciorănescu, Tenerife: Un escritor rumano en España: Alejandro Busuiocescu; prof. C. Michael-Titus, Grays/Anglia; prof. Cristea, Paris; Em. R. Bogdan, Plaisir: La vie et la généalogie de Lucia Bogdan-Paladi, épouse du marquis espagnol Emmanuel de Bedmar et inspiratrice de Don Juan Valera; prof. Philippe Jolivet, Nottingham; Zoe Elena Giotta-Frunză, Roma: Pictorul Gh. Petrașcu și Spania; Paul Barbăneagră, Paris, Exilul întoarcerii din exil; prof. Gh. Caragață, Florența: Despre formele "Troian" și "Dunăre"; Antonio Ucello, Siracusa: Aspetti dell'arte popolare in Romania: la pittura sotto vetro; și prof. Ruggiero Ruggieri (Roma): Romanità e romanicità. Desbaterile s'au încheiat cu un "Simposium" pe tema "Creștinism românesc și ecumenicitate", prezidat de mons. Bârlea, la care au participat prof. Mircea Eliade, prof. Gh. Uscătescu, mons. Zăpârțan, prof. Camilucci și, din sală, dr. Vălimăreanu, prof. Ciril Popovici, dr. C. Drăgan, Mihai Korne, prof. C. Michael-Titus, prof. Cristea, dr. Rațiu.

Din cei anunțați cu comunicări n'au putut veni prof. Bonfante, Adameșteanu, Marinelli, Vettori, Fanelli, Marin, Fanelli (Italia), Turczynski, Sporea, Schürr, Popinceanu, Zotschew, I. G. Dimitriu (Germania), Lăpădat, Radu Florescu (St. Unite), N. A. Gheorghiu (Paris), Esenkova (Constantinopol), g-ral Ion Gheorghe, prof. Vazquez, Leonties, Traian Popescu, Timiraș, Guția, Th. Cazaban, Cizmărescu, N. Caranica, pr. Florian Müller, Racoveanu. Au venit foarte multe adeviziuni, a căror listă n'o avem la îndemână, dar vor apărea, credem, în buletinul Societății Academice.

Meritul organizării, excelente, a congresului revine, în cea mai mare parte, dlui prof. Aurel Răuță. Cu tot denunțul din fcaia dlui Sima, cu tot denunțul, la Externe, al semenilor săi, după care congresul ar fi fost nici mai mult nici mai puțin decât... procomunism (acuzație foarte la modă!), autoritățile spaniole, obișnuite cu astfel de marafeturi, au dat tot concursul. A fost poate cel mai cald, cel mai frățelnic din cele zece congrese de până astăzi. În afară de persoanele notate, au mai participat fostul ministru Vasile Iasinschi, Gh. Dumitrescu, ministrul fostei Români la Madrid, dna și Gh. Candeleanu, dna Droc, pr. Orduna, prof. Manzoni (Roma), dna și Vintilă Horia, prof. Maurer (Lübeck), V. Uscătescu, Horia Roman (Roma), Virgil Eftimie (Berlin), doamnele Drăgan (Milano), Crișan (Paris), Benvenuti cu fiul (Pisa), Onciulescu (Napoli), Bogdan (Plaisir), Caragață cu Neluț (Florența), Ruggieri (Roma), Eliade (USA), etc.

Duminică, 2 Octombrie, a avut loc în "Catedral vieja", înfăptuită de credincioși, o liturghie românească, cu un admirabil cor, din circa 40 de tineri spanioli, călugări și călugărițe; după amiază, vizitarea sistematică a orașului. Congresistii au vizitat deasemeni, la 5 Octombrie, centrala electrică de la Aldeadavila, pe granița portugheză; a doua zi au fost invitați la o fermă, cam 25 km de oraș, ca să asiste la niște jocuri-antrenament pentru faincasele "coride". Primăria orașului, dăse și ea o recepție, la 3 Octombrie; Asociația culturală spaniolă-română din Salamanca a oferit Vineri 7 Octombrie, la Gran Hotel, cina de închiderea congresului.

Mai toți congresistii s'au oprit la întoarcere în Madrid, unde casele compatrioților le-au fost generos deschise. Și acolo a fost, Duminică 9 Octombrie, o liturghie românească, oficiată de preoții Bârlea, Zăpârțan și Orduna. Cei mai mulți au profitat de apropiere spre a vizita Avila, Toledo (cu Alcazarul, muzeul S. Cruz, vechea sinagogă, casa și muzeul El Greco), Majadahonda, Valle de los Caídos, cimitirul principal - unde odihnesc, nu departe unul de altul, în morminte bine îngrijite, Cocuța Morariu, prof. Protopopescu, Alice Ponta, Băzu Cantacuzino, Grigore Manolescu, Florescu, Crișu Axente... Am vizitat și "Căminul Moța-Marin", din Aravaca. Nu-i terminat. E impozant, masiv, cu "inginerescă" distribuție a încăperilor, plus respirația grădini; iar aleasa gentileță a gazdelor nu face decât să-i crească intimitatea, cu plăcerea de a te simți "acasă". Motivele obiective, publicate la vremea sa, pentru care am fost contra clădirii lui Sima, cât și azi în picioare; față însă de totala sterilitate a agitațiilor lui Sima, cât și a "conducerii" de peste 12 ani, trebuie să recunoaștem, cinstit, că opera dlui Iasinschi e totuși cam singura realizare legionară, tot ce rămâne, palpabil, de la "rebeliune" încoace, în străinătate.

Congresul viitor va fi, între 7-14 Septembrie 1967, la Roma; acolo unde s'a înființat, cu zece ani înainte, Societatea Academică Română.

P.N.V.

&& În "Țara și Exilul", Sima sugerează, pe lângă temele anunțate în programul congresului de la Salamanca, și altele de "istorie recentă, vrednică de a fi cunoscută atât de străini, cât și de viitoarele generații de români". Ce l-o fi împiedicat să vie să le expună? Sau dânsul e bun numai să comande!...

&& "La grande naissance", povestită de dl Traian Miron în limba lui Lamartine, a apărut la 24 Dec. 1956 în "Le Régional de Cosne". Iată ultima din cele zece strofe: *Enfant des Cieux! Si à l'époque, Ton peuple élu / Ne T'a donné que cet endroit pour Ta venue, / C'est bien peu... Mais il Te suffisait alors, / Car de nos jours, Te, laissons naître dehors!* - Acelaș a publicat, în aceeași revistă (7 Ian. 1967), fondată în 1821, "L'appel de la Roumanie vers la Latinité", unde arată amănunțit, în 18 strofe, trista soartă ce se pregătește poporului român și cere ajutorul fraților latini. Negreșit, prietenul Miron nu se gândește să concureze pe Eminescu. Are însă meritul, spre deosebire de alți versificatori din exil, cari se ocupă cu cai verzi pe pereți, încât din opera lor i-ar fi imposibil unui cercetător de mai târziu să deducă la ce agonie au fost martori, - de a-și folosi "talantul" dând alarma asupra nenorocirii neamului său, care nu se mai poate apăra singur.

&& "Țăranii - scrie I.D. Bălan, în "Glasul patriei" - sunt aici dintotdeauna și au rămas neconținut acasă. Cum nu s'au smuls din rădăcini și n'au plecat aiurea brazii și fagii munților când i-au viforât marile furtuni, așa și ei nu s'au ferit din calea viscolirilor istoriei, rămânând aici, la ei acasă, să-și privegheze morții, să-și crească pruncii în spiritul dragostei de țară, să are și să samene, să clădească sate și cetăți, să plângă și să cânte doine, să practice rătăculi milenare, să scape de sub jugul străin sărmana scumpă țară".

Ar fi să vedem, aci, expuse lămurit eforturile celor din țară pentru salvarea vieții neamului, în contrast cu sterilitatea "activităților" exilului. În loc de "prietenă" Rusie, la umbra căreia s'ar fi întâmplat tot ce-i mare în istoria românească, se vorbește aici de vifornița "marilor furtuni", de "viscolirile istoriei", mai mult: de "jugul străin" sub care zace "sărmana scumpă țară". Inceputul mărturisirii jalnicelor stări, tăgăduite până astăzi, dacă e sincer poate fi și începutul apropierei de poziții, pentru conjugarea efortului. Acestui început ar trebui însă să-i urmeze și o treptată slăbire a cătușelor; căci un popor înlănțuit nu se vede cum ar putea secunda lupta "liberatoare" a șefilor impuși.

&& "Credința" Prea Sfințitului Victorin Ursache e de părere că, în țara noastră, "ultimii năvălitori au fost turcii". Să nu fi auzit autorul, Gheorghe Alexe, cântăreț la Patriarhia din București, de... năvălirea rușilor?...

DELA COMUNITATEA ROMÂNILOR DIN FREIBURG

Strecurându-se prin ploaia de denunțuri, care, alături de băta, formează esența unui tip de "cultură" foarte apreciat de noii "social-creștini" și alți "conducători" de mișcări.. spiritualiste, Românii din Freiburg își continuă liniștiți, la adăpostul Școalei și al Bisericii străbune, consolidarea unei vetre de viață românească. La 5 Iulie au luat parte la înmormântarea pr. Rosch, care cu multă bunăvoință ne-a pus întotdeauna la dispoziție biserica Vechilor Catolici. Au luat deasemeni parte, masiv, peste 5 zile, la înmormântarea părintelui Vasiloschi, a cărui familie l-a oprit pe dl Mihăilescu să vorbească, pe motiv că asta nu se cade "după ce o viață întreagă l-a bârfit, i-a scris injurios și nu l-a mai scos din popa Scaracotki"; și cum la Köln a pățit-o și mai rău, din pricini de aceeași natură, s'o fi minunând și dl Papanace, în sfârșit, de câte fețe poate avea.. "oculta".

La Frankfurt, 21 Iulie, o echipă studențească din București și Cluj s'a manifestat, bine, cu cântec și joc; păcat că sala, probabil din insuficientă propagandă, a fost pe jumătate goală; costumele flăcăilor, parcă cu prea mulți fluturi. La manifestația interconfesională din Heidelberg, 23 Iulie, vecernia a slujit-o, cu ajutorul corului, pr. Popa. Impreună s'au deplasat la Düsseldorf, 21 August, pentru parastasul de 6 săptămâni al pr. Vasiloschi; un parastas, la groapă, a făcut, la 4 Septembrie, și episcopul Filotei din Hamburg (alt parastas făcea, în aceeași zi, la Bad Ems, I.P.S. George Tarasof). O delegație - pr. Popa, dr Miron, Cicală, Vălimăreanu - a participat, la 11 Septembrie, la o solemnitate vechi-catolică din Baden-Baden. Pr. Popa, corul și alți credincioși au mers la 18 Septembrie, invitați, la Köln; la slujbă a venit și P.S. Teofil, care a spus Crezul.. Trec peste alte slujbe dela Freiburg, Leberstedt, Düsseldorf, München. Din Freiburg a participat, la congresul dela Salamanca, directorul Vetrei. Același, la ședința curatorului bisericilor ortodoxe, Düsseldorf, 14 Noembrie; aici a fost pomenit, cu toată cinstea, pr. Vasiloschi, iar dr Eimund Plazinski a vorbit despre "Episcopi vagantes" (Thyssen, Kowalski, Wickers, Blomberg, Rotemund, Eyler, etc.); despre P.S. Teofil a venit vorba, în treacăt, numai la discutarea temei... Parastase la Freiburg: la 4 Decembrie, pentru Căpitan, Nicadori, Decemviri, mitropolitul Visarion și prof. Cârsteanu; la 15 Ianuarie, pentru Moța și Marin; la 22 Ianuarie, pentru cei căzuți la "rebeliune".

Aierul proaspăt a început să atragă și alți compatrioți la Freiburg, unde au venit să-și petreacă vacanța: prof. Cârsteanu (München), familia Bacu, familia inginer Nastu, dna Virginia Popa, dra Angelescu, familia Moșoiu (Paris), dna prof. Wyss (Zürich), dna Sombart (Heidelberg), etc - toți participând la slujbele religioase, cași la aniversările personale: ziua nașterii părintelui (13 Iulie), onomastica dnei Bacu (15 August), a dnei Moșoiu (8 Sept.), a dnei Gheorghiu (1 Dec.), inaugurarea noii locuințe a familiei Miron, în seara de Bobotează. Prof. Cârsteanu s'a bucurat de o atenție deosebită: pe lângă ziua nașterii, 25 Iulie, sărbătorită în grup la părintele, i s'a oferit o masă la plecare, în seara de 10 August, într'un restaurant italian. Profesorul aderase la "biserica din Freiburg" și a dat prețioase sfaturi de organizare, de care s'a ținut seamă în adunarea parohială din 15 Septembrie.

Daniel Popescu și Nicu Moșoiu, fii ai unor compatrioți din Paris, s'au înscris la liceul francez din Freiburg, participă la cor, la școală și la slujbe. Școala, în ciuda adversităților, merge înainte: câinii.. denunță, caravana trece. Când nu ceri nimănui nimic, e greu să fii oprit a face binele; unii nu concepeau, se vede, cultură fără subvenții.. Corul, deși animat mai mult de bunăvoință decât de talente "operistice", s'a făcut cunoscut și în cercurile germane. La 9-10 Decembrie, specialiști dela radio Köln s'au deplasat la Freiburg pentru a înregistra predica de Crăciun a părintelui, liturgia și colindele, care au fost apoi difuzate - iar ecourile din țară sunt excelente. Un important ajutor am avut cu acest prilej dela Paris: dna și dra Moșoiu, Monique, dnii Cușa, Chiriac, Eitel. În seara de 10 Decembrie corul a cântat în biserica vechilor catolici, unde erau credincioși de toate confesiunile, câteva bucăți religioase; a doua zi, în aceeași biserică, a dat răspunsurile la Sf. Liturghie, oficiată de preoții ortodocși în frunte cu episcopul Alexandru din München. La masa comună ce a urmat, a fost rîndul cântecelor populare.

Duminică seara, 18 Decembrie, am avut pomul de Crăciun, cu obișnuita reușită. Cea mai frumoasă slujbă a fost la Bobotează: pe malul Dreisamului. Crucea din apă a scos-o Cicală. Mulți nemți și-au întrerupt "promenada", ca să vadă ce nu se văzuse niciodată la Freiburg, iar balcoanele caselor de peste gârlă erau pline de lume. Ziarele locale au publicat fotografii și comentarii. Și.. "biblioteca"? Se zice că dl Mihăilescu lucrează pe brânci la întocmirea vestitului catalog, dar redactarea pîrdalnicelor de denunțuri îi răpește mult din prețiosu-i timp... Alex. Țuluca

&& Civilizația adusă de ruși în Ungaria a făcut noi victime. La 1 Mai, 3 coș
lași, austriaci dintr'un sat de graniță, se jucau cu o mină adusă de ploi de sub
sârma ghimpată pusă de Kadar pentru a împiedica pe robii de acolo să se "nenora-
cească" în lumea liberă. La explodarea bombei, un copil a fost ucis, ceilalți schilo-
diți pe viață. Dar "conștiința universală" n'a organizat niciun convoi de protest
cu acest prilej; dacă minele erau americane, era altceva...

&& "Rivarol" afirmă că petiția celor 450 episcopi, depusă la secretariatul Con-
ciliului II Vatican, prin care se cerea reînnoirea condamnării comunismului, a dispă-
rut fără urmă...

&& "Okumenischer Presse Dienst", 3.III.1966, scrie că în cimitirul evreesc din
München au fost distruse și aruncate 40 de pietre de mormânt. Fapta e atât de re-
pugnantă, încât n'a putut fi comisă decât de cei ce au interes să întrețină o anu-
mită atmosferă anti-germană. Din același buletin aflăm că în Rusia libertatea reli-
gioasă a fost și mai restrânsă, un decret al Sovietului Suprem mărinind pedepsele
pentru răspândirea de broșuri, informații, învățământ și chiar colecte.

&& Cu liberarea lui Speer și Baldur v. Schirach, la 1 Octombrie, la închisoarea
din Spandau a mai rămas un singur deținut: Rudolf Hess, care de vreo 300 de luni
doarme într-o celulă luminată zi și noapte. Pentru paza lui rămân mai departe în
funcțiune 4 celule (francez, englez, american și rus), cu unitățile militare respec-
tative, prevăzute cu trăgători de elită. Și totuși acest bătrân, de 71 ani, cu mintea
rătăcită - crede că Germania e încă în război! - n'a luat parte la ultimul război,
fiind fugit în Scoția îndată după ocuparea Franței!

&& Doi scriitori din imperiul lui Stalin: Andrei Siniawski și Yuri Daniel, au
fost condamnați la închisoare pentru că au trimis în lumea liberă manuscrise spre
publicare. "Conștiința universală" n'a tresărit nici acum. Condamnarea pentru "sa-
botaj ideologic" e de altfel normă în Rusia, scrie emigratul rus Dimitri Stolipin,
în "L'Aurore" (5.III.1966). Au fost condamnați, numai în ultimii 2 ani: Vladimir Os-
sipov, la 25 ani; poezii Bekstein, Kuznețov și romancierul Șakmanov, câte 27 ani;
Ossip Brodski, 26 ani; filosoful Umanski, scriitorul Gubanov, câte 20 de ani; scrii-
torul Bakuski, 23 ani; etc. Liberalizare, nu glumă!

&& În "Documenti sul comunismo", Boris Suvarin arată documentat că cifra popu-
lației Chinei lui Mao e umflată înadins de cei interesați, "ca să înșăimânte popu-
lația albă a globului și s'o facă să cedeze în fața 'pericolului galben'. Departe
de a număra 600 de milioane, cât stă scris în gazetele chineze, sau 750 milioane,
cât difuzează "forțele oculte", populația Chinei comuniste oscilează, confruntând
cele mai serioase documente posibile, între 400-500 milioane; părerea autorului
e că ea nu depășește 400 milioane.

&& Intr-o conferință ținută de prof. Augstein la Universitatea din Bonn și pu-
blicată în "Spiegel", 23 Iunie 1965, se afirmă și lucruri neadevărate, ba chiar jig-
nitoare pentru suferința popoarelor robite: "Întrebați-vă singuri - spune el, între
altele -, dacă majoritatea locuitorilor din acele spații nu trăiește azi mai liniștit,
mai sigur, mai sânguincios și poate chiar mai îmbelșugat, deși uniformitatea vieții
poate fi fără mângâiere". Un român inimos, care nă ține să rămână anonim, a trimis
revistei un răspuns, cerând să-i fie publicat, sau să se organizeze o discuție libe-
ră, la care compatriotul nostru se oferea să participe pe proprie cheltuială. Satis-
facție n'a obținut, ci doar vagi făgădueli de viitor...

&& Rabinul Nussbaum s'a plâns cardinalului Frings din Köln de "renașterea na-
zismului în Germania". "Nu trebuie uitat - a răspuns cardinalul - că Evreii aveau în
Germania dinainte de Hitler mult prea multă influență economică, politică și cultu-
rală. Ei posedau averi considerabile, pe care le etalau. Această stare de lucruri a
făcut posibilă psihologia nazismului. În schimb, azi nu văd niciun pericol nazist
la orizont. Condamn, desigur, crimele hitlerismului, dar sunt obligat să constat că
Aliații au comis și ei multe păcate, de pildă bombardarea Dresdei și a bisericilor
germane". Rabinul a replicat: "Războiul e total aducător de rele. Dar nu s'ar putea
compara aceste bombardamente cu lichidarea rece și sistematică a 6 milioane de
Evrei". Iar cardinalul: "Sunteți sigur că erau chiar 6 milioane?" ("Rivarol", 9.2.67)

&& Zice Ceaușescu că în România n'a existat până acum un partid "care să fi
realizat atâta pentru fericirea poporului român", ca partidul condus de dumnealui.
Și atunci, de ce naiba n'o fi având curajul să deschidă odată granițele, sau să fa-
că alegeri libere?...

PĂRINTELE EMILIAN VASILOSCHI

Oricât de firesc desnodământul, mai ales la această vârstă, moartea neașteptată a părintelui Vasiloschi ne-a sguđuit pe toți, făcându-ne să simțim și mai amarnică singurătatea, izolarea într-o străinătate de care nu ne putem lipi, într'un destin ce pare tot mai fără întărcare. Era ca o pavăză, ca o protecție a generației părinților, acea generație care a trăit din plin febra speranțelor naționale cele mai legitime și a ajuns să înfăptuiască o Romănie Mare, cu hotărele cele mai larg permise de împrejurările de după primul război mondial.

Părintele Vasiloschi a văzut lumina zilei în "vesela grădină" a lui Alecsandri, la Sinauții de Sus, 29 Oct. 1886, descinzând dintr'o familie de preoți, dărza tagmă care, alături de învățătorime, a ținut aprinsă, în provinciile înstrăinate ca și "în țară", făclia conștiinței și aspirațiilor românești. Vechiul Regat, care parcă-și modulase anume conturul, ca să poată păstra îmbrățișate ținuturile smulse, continuă a rămăne farul românismului și după ce, în prima fază a războiului de Intăregire, fusese redus la o Moldovă îmbucătățită. În acea fază dureroasă, cu aliați îndepărtați și șovăelnici, și bolșevismul la fereastră, ne-a venit mângăierea Basarabiei; în acel "triunghi al morții", care nu lăsa speranței mari justificări, continuau a se scurge Romăni ce se puteau salva din regiunile robite. Așa a sosit, în toamna anului 1917, și tânărul Emilian Vasiloschi, licențat al Facultății de Teologie din Cernăuți, fost profesor la liceele din Câmpulung și Rădăuți. Hirotonit, de mitropolitul Pimen, preot pentru Lespezi, sfinția sa se ocupă cu repararea bisericilor din "târg" și din cătunul Bursuc și înființează un cor de plugari și târgoveți, pentru concerte populare. La 1 Ian. 1920 e transferat la biserica Toma Cozma din Iași, zidită în 1807, și numit revizor eparhial al Mitropoliei, unde rămăne circa 20 de ani. Aci înființează "Ateneul Popular Păcurari", cu bibliotecă de vrec 3000 volume și săli de conferințe, cor, șezători, lectură; ia inițiativa ridicării unei statui lui Eminescu, care se și inaugurează în 1930; scoate revista "Daruri", cu colaborarea celor mai de frunte concăieri ieșeni; restaurează biserica și casele parohiale, cu sădiri de pomi, straturi de flori, garduri vii și viță de Cătnari; funcționează ca profesor, de germană și religie, la liceele Internat, Militar, Național, Ortodox de fete; e, o vreme, consilier comunal, ales de bisericile Iașului; la "Manufactura-Fabrica de Tutun", instalează o vastă bibliotecă cu sală de lectură, având într'un colț un frumos altar cu vechi icoane ortodoxe, formează un cor al muncitorilor și, tot dintre ei, o echipă de teatru, cu care se prezintă și în alte localități, dar mai ales la Iași și București. - La 1 Febr. 1940, păr. Vasiloschi e transferat la Biserica Icoanei din Capitală și numit consilier patriarhal, referent la secția culturală; dar aci nu stă mult, căci la 1 Ian. 1942 e numit preot la Berlin, în locul pr. Vascan. Reușește și aci să obțină, pentru Romăni, măreața "Jerusalemkirche", unde înființează un cor bisericesc, dărijat de Sergiu Celibidache, cu care dă mai multe concerte, dar biserica fu complet distrusă de bombardamentele din Februarie 1945.

Tăria sufletească a părintelui Vasiloschi s'a vădit mai ales în exil. Cu legăturile solide ce-l uniseră cu unii din noii demnitari, gen Sadoveanu, s'ar fi putut întărcare fără primejdie în țară, unde, cu unele concesii, nici n'ar fi dus-o măcar rău. A preferat să rămână aici, alături de masa băjenarilor, locuind, după ce dispusesese de adevărate palate în Iași și București, prin barăci și alte umile adăposturi, străbătând Germania și Austria cu timp și fără timp, pe ger, pe ploaie ori zăduf, mergând oriunde era chemat, oriunde era nevoie de prezența sa. "După prăbușirea din 1945 - notează prof. Cărsteanu, în "Der Süd-ostdeutsche" (München, 15 Sept.) - pr. Vasiloschi mergea din lagăr în lagăr, înființa în multe lagăre capele și făcea slujbe religioase în biserici ortodoxe și evanghelice". Nu l-am auzit nici măcar odată plângându-se de enorma "declăsare", totul se rezolva cu o reușită glumă sau anecdotă. Cum nu l-am auzit plângându-se de teribila tragedie a familiei, cu un copil rătăcitor prin țară și alți trei în pământ, dintre cari unicul fecior, Florin, ofițer aviator, căzut în Rusia (1943), iară Olțica, apreciată pictoriță, jertfită în primăvara anului 1960, pentru a înlesni înmugurirea unui nou lăstar de viață, Florinuț. Singura durere ce nu putea ascunde era cea provocată de neînțelegerea și răutatea oamenilor - durere care i-a grăbit, probabil, și sfârșitul. Dar a știut să mențină biserica română din Germania în afara învălmășelii, ferind-o de neorânduile din alte părți.

Norocul părintelui Vasiloschi, aș zice marele noroc, în lunga-i viață, i-a fost soția. E un noroc pe care singur și l-a făcut, alegându-și tovarășă de viață din aceeași sănătoasă tagmă, flică de preoți din neam în neam. L-a sprijinit cu multă dragoste, cu vrednicie, demnitate și multă, foarte multă discreție. Fie-mi îngăduit

a afirma, poate nepotrivit cu momentul, că la puțini logodnici am văzut atâta atitudine, și mai ales atâta afecțiune, ca la bătrânii Vasileoschi. Aceeași delicată atitudine pentru cei străini de familie: ușa mai mult decât modestei lor locuințe a fost mereu deschisă, tuturor, la vreme de masă și odihnă. Să rugăm pe Dumnezeu să-l odihnească în pace pe preotul nostru; iar Dumneavoastră, Doamnă, care Vă despărțiți după o vrednică conviețuire de peste o jumătate de veac, să știți că nu rămâneți singură. Toți cei ce v'au cunoscut, toți câți v'au apreciat și iubit, - în această teribilă încercare Vă stau alături...

Petre Vălimăreanu

22 SEPTEMBRIE 1939 de Leonida Lutotovici

De câte ori ghirlande mari
De albe flori
Îmi trec pe dinaintea
Îmi vine'n minte
Toamna-aceea'n care-au fost
Atâția morți
Atâtea flori
Și-atâtea albe, sfinte
Oseminate.

Mirosul greu de albe crizanteme
Ca pentru morți crescute
În reavănul pământ hrănit
Cu sângele și trupul lor,
Și azi plutește în văzduh
În zilele ce-aduc aminte

De lungi convoiuri funerare.

Atâta tinerețe'n strai de sărbătoare
Pășea încet și greu,
Senin și rar
În urma nevăzutelor sicrie
În care-atâția morți trăiau pentru vecie.

Era atâta tinerețe
Și-atâta jale stăpânită
Și-atâtea amintiri însângerate'n
Suflet...
Atâția morți
Flori albe ce mureau...
Erau atâtea flori și-atâtea lacrimi
Cât ochii nu puteau de jale să mai plângă!

&& La începutul lui Iulie a avut loc, la Cleveland, congresul anual al Românilor ortodocși din America, grupați în Episcopia P.S. Trifa. Cu acest prilej a fost preotit diaconul Petru Lipovan. În cadrul serbărilor dela congres s'a sărbătorit și centenarul nașterii lui Coșbuc.

&& Comitetul de ajutor pentru refugiați, din America, s'a reconstituit astfel: președinte, vechiul naționalist Nicolae Tecău; vice, N. Buta; secretar, V. Basarabescu; casier, pr. Ușeriu; controlori, preoții Hațegan și Grațian Radu; membri: Ion Coman, George Dobrea, Petre Lucaci, N. Novac, Eugen Popescu, Iosif Crăciun, T. Miclău, Valeria Iacob, Traian Radu, Ion Moga, Petre Dobrescu, Walter Radu - toți, fruntași ai Românilor americani. Pe lista donatorilor vedem cu plăcere nume de foști refugiați în Europa, cari, ajunși în situații normale, n'au uitat pe cei rămași în suferință: Ion Bădescu, Alex. Blaga, George Bocioagă, Ovidiu Coatu, Simicin, etc.

&& Din darea de seamă a Asociației Culturale a Românilor din Anglia pe primul ei an de existență (Mai 1965-Mai 1966), se constată o activitate multumitoare: lămurirea arhiepiscopului de Canterbury, în preajma vizitei sale în România, asupra situației bisericilor din țară; publicarea unei scrisori în "Daily Telegraph" (3 Aug. 1965) cu privire la Basarabia, nordul Bucovinei și Herța; scrisori către parlamentarii englezi invitați în țară, cu rugămintea de a interveni pentru liberarea de pașapoarte și golirea închisorilor de deținuți politici; punerea la punct, în "The Listener" (monitorul BBC-ului), a afirmațiilor mincinoase ale unei Judith Listowel, "de crigină ungară", cu privire la Ardeal; sărbătorirea, la 1 Dec. 1965, a "României Mari", cu cuvântarea dlui Ion Rațiu; organizarea conferinței dlui prof. Peter Wiles, despre România actuală; aniversarea unirii Basarabiei, cu slujba și cuvântarea, în românește, a pr. Treamer; o intervenție, în favoarea robilor din țară, la dl Couve de Murville, în preajma plecării acestuia în România; sărbătorirea lui Zece Mai; etc.

&& La 11-12 Iunie, Românii din America au sărbătorit, la Cleveland, cei 60 de ani de existență a "Uniunii și Ligii". Au vorbit președintele Coman, Lucaci (redactorul "Americii"), ing. Smărăndescu, pr. Crihălmean, C. Vișoianu, G. Dobrea și P.S. Trifa. La programul artistic și-au dat concursul corul parohiei din Dearborn, grupurile de dans din Canton, Middle-West, Cleveland și al Românilor din Banatul înstreinat.

&& Românii uniți din St. Unite și Canada, întruniți la Farell, 2-3 Iulie, și-au ales un nou comitet, în frunte cu pr. Ion Popa; Congresul Uniunii și Ligii, întrunit la Detroit, 3-9 Septembrie, a reales ca președinte pe tânărul avocat Ion Coman. Biserica "Sf. Elena" din Cleveland și-a serbat la 18 Sept., cu participarea P.S. Vasile Cristea, a precților uniți din America și a mulți caspeți, jubileul de 60 de ani.

DIN ZIARE, CĂRȚI, REVISTE

* Adrian Popa arată, în "Borghese" (10 Nov. 1966), cum se stinge, în climatul noii politici internaționale, radio Free Europe din München - înființat de "Cruciada libertății", inițiativă privată americană, în 1950, spre a da puțința popoarelor robite, prin această "voce a libertății", să mențină contactul cu lumea liberă. De mai bine de un an, acest post de radio transmite, după indicațiile din Washington, doar știri inofensive, pe care le pot foarte bine transmite și posturile din București, Praga, Varșovia, Budapesta sau Sofia, - așa că dacă cele 2000 de stații de deranj sovietice nu mai simt nevoia să activeze, nici cetățeanul american nu mai vede de ce ar mai băga mâna în buzunar.

* Manion Forum, South Bend/Indiana, 12 Iunie 1966, publică un interview cu Richard Wurmbrand, liberat din închisorile reperiste după 14 ani de suferințe și de curând ajuns în America, - în care pastorul luteran denunță cu curaj ororile din temnițe și coexistența criminală: deținuții politici au fost eliberați pentru a se câștiga simpatia Apusului, în vederea obținerii de credite; ca să poată ieși din România, a trebuit să fie cumpărat cu bani de superiorii săi ierarhici; a fost condamnat pentru că într-o predică a spus că cine crede că se trage din maimuță, devine maimuță - iar comuniștii, atei, s'au simțit vizați.. În închisori: unii creștini erau legați de o cruce, care de două ori pe zi era întinsă pe pământ, iar ceilalți deținuți erau siliți să-și facă nevoile pe fața și pe corpul lor; crucea era apoi ridicată și gardienii ziceau râzând: Iată pe Cristosul vostru, o splendid, rugați-vă lui, cinsiți-l, el vă aduce toate fericirile din cer.. Preoților li se mânjeau mâinile cu excremente și erau obligați în această situație să facă liturghia. O coajă de pâine era o sărbătoare. Călugărițele s'au purtat admirabil. Au murit foarte mulți preoți, episcopi, călugări și surori, ca de altfel și laici. Coexistența? Biserica nu va putea niciodată trăi în coexistență pașnică cu atei ce ucid creștinii, cum nu poate face pace cu păcatul, cu prostituția, cu crima, cu beția. Nu pace cu comunismul criminal, ci cucerirea lui, așa cum a făcut Biserica în tot cursul istoriei, convertindu-și dușmanii. Odată - povestește pastorul Wurmbrand - ne-a adunat maiorul Alexandrescu, comandantul închisorii Gherla, și ne-a spus: "Voi sunteți nebuni, voi stați în închisoare de 10 - 15 - 20 de ani și așteptați pe americani să vă libereze. Voi ați iubit America, ați lăudat-o și admirat-o, acum vă dau știrea că americanii vin. Însă vin nu ca să vă libereze pe voi, ci ca să ne ajute pe noi, să facă afaceri cu noi, să ne dea credite. Dacă iubești pe americani, îi preamărești și suferi pentru ei, nu-ți vor da niciodată ceva. Însă dacă-i batjocorești, îi urăști, lupți contra lor, îi scuipi în obraz, atunci îșș deschid îndată buzunarele și-ți dau bani. Voi ați fost nebuni, noi am fost mai deștepți".

Senatorul Fullbright distinge un comunism rău, cel stalinist, și unul bun, cel iugoslav, - dar asta pcate în sensul că un hoț de buzunare e mai bun decât un tâlhar, iar acesta decât un ucigaș; altfel, în Jugoslavia nu poți critica regimul, nu poți predica Evanghelia, nu poți combate ateismul, nu poți să-ți crești copiii în credința creștină. Acelaș senator e de părere că nu trebuie să îmyiedicăm pe nimeni care vrea să meargă pe calea comunismului, - dar când au avut popoarele robite ocazia să-și aleagă "calea"? Și ce alegeri sunt acelea cu listă unică? Se zice că Dumnezeu ar fi spus lui Adam: "Acum, alege-ți și o femeie, pe care o iubești"; dar femeie era numai Eva. Așa și cu "alegerile" din țările robite...

* Etienne Lardenoy, "Rivarol", Paris, 12 Aug. 1965: Italienii protejau pe evreii francezi din zona lor de ocupație.. Danezii n'au predat niciodată pe evreii lor; Ungurii, Românii, Bulgarii au protejat pe ai lor cât au putut și când, mai târziu, Nemții au intervenit direct, deportarea și exterminarea deveniseră practic imposibile din cauza situației militare.. În măsura în care cam toate guvernele țărilor europene aliate cu Germania sau ocupate de ea au făcut totul pentru a cruța pe evreii lor și au reușit în proporții variabile, de unde ar fi luat Nemții 6 milioane de evrei ca să-i extermine? Din Rusia, din țările baltice, din Polonia? După spusa evreilor înșiși, rezistenții poloni urmăreau și doborau pe evreii ce reușiseră să se ascundă.. Chiar în Germania, existau evrei "arieni de onoare", în mare parte foști luptători din primul război mondial, cărora se adăogau oameni ce aduseseră eminente servicii Germaniei. Existau apoi evrei considerați ca "indispensabili economicește" (ca să nu mai vorbim de evreii personal protejați de unii înalți demnitari nazisti). Cât despre evreii care nu erau nici "arieni de onoare", nici "economicește indispensabili", nici personal protejați, ei au avut, mai bine de 6 ani, puțința să emigreze.. Anti-iudaismul Nemților nu era un fenomen nazist spontan, el

își avea principala sursă în liberarea evreilor germani de către Napoleon în pul ocupației franceze. Când ocupantul a plecat, evreii fură considerați "colaboranți", iar patriotismul german se coloră cu un virulent anti-iudaism...

Dacă avem în vedere că evreii deportați n'au pierit toți... că un număr de evrei -pe care avem motive să-l credem considerabil- a fost protejat de guvernele lor respective sau a reușit să se ascundă, atunci care putea fi numărul, chiar aproximativ, al evreilor ce trăiau în țările ocupate de Germania? Și dacă avem în fine în vedere că deportații nu erau toți evrei, se ajunge atunci la o cifră astronomică a deportaților. N'or fi fost cumva confundați, inconștienți sau anume, deportații cu exterminării, evreii cu ne-evreii?... Ceeace trebuie spus, pentru că nu se spune niciodată, e că numărul n'are aici nicio importanță. Dacă cele 6 milioane de presupuși morți s'ar reduce la câteva sute sau mii, problema n'ar fi deosebită...

Rămâne enigma cea mai teribilă din toate: cum a fost totul posibil?... Germania e singură responsabilă? Înainte de război, când evreii germani se căsneau să părăsească o patrie devenită măsteră, aveau dificultăți de a găsi o țară primitoare... Deasemeni în timpul războiului, mii de evrei scăpând de infernul hitlerist găseau închise granițele țărilor neutre, ca și pe ale țărilor aliate. Gcebbels putea rânji în Martie 1943: "Care va fi soluția problemei evreești?... E curios de constatat că țări a căror opinie publică se ridică în favoarea evreilor, refuză totuși să-i primească. Ele zic că aceștia sunt pionierii civilizației, genii ale filosofiei și creației artistice, dar, când e vorba să accepte aceste genii, își închid frontierele: Nu, nu, nu-i voim! Este, cred, un exemplu unic în istoria mondială, când cineva refuză să primească niște genii". Dar fu ceva și mai ~~gxxxax~~ grav. Diverse proiecte, diverse stratageme fuseseră propuse de evrei pentru a pune capăt exterminării sau a încetini-o cel puțin. Astfel, organizații evreești insistau pe lângă guvernele aliate să bombardeze crematoriile dela Auschwitz. O bombă pusă la locul potrivit le-ar fi scos din funcție pentru luni de zile. Poate nici n'ar fi mai fost reconstruite. Guvernele aliate refuzară.

* La scrierea deschisă a falsului anticonformist Evtuscenko, în care-l invită, în numele credinței în Dumnezeu, să protesteze contra războiului din Vietnam, scriitorul american Steinbeck a răspuns: Eu detest toate războaiele, dar contra acestuia am o ură particulară și personală (n.r.: are un fiu care luptă acolo). Sunt contra acestui război, atâta de chinezi - și nu cunosc un singur american care să-i fie favorabil. Numai că dta îmi ceri să denunț jumătatea unui război, jumătatea noastră. Și atunci te invit să te unești cu mine pentru a-l denunța în întregime. Cum poți dta crede că piloții noștri "iau sborul pentru a bombarda copiii", că întrebunțeară bombe și material greu contra civililor nevinovați? Vietnamul nu e Berlinul de răsărit din 1953, Budapesta din 1956, Tibetul din 1959. Dta știi la fel de bine ca mine că bombardăm depozite de carburanți, mijloace de transport și armele grele și moderne pe care ei le folosesc pentru a ucide pe fiii noștri. Și dta cunoști probabil mai bine decât mine originea acestor arme și a carburanților. Sper deasemenea că știi că, dacă aceste arme n'ar fi fost expediate, noi nu ne-am găsi în Vietnam. Acest război e opera președintelui Mao, concepută și dirijată de el, condusă după îndrumările Pekingului și cinic alimentată cu arme mortale de străinii cari au organizat-o. Să denunțăm și aceasta, prietene, dar să mergem și mai departe. Să aplicăm denunțării un program mai eficace. Eu te rog să te servești de remarcabila influență asupra poporului dtale, asupra guvernului și asupra tuturor acelor ce privesc spre Uniunea Sovietică, ca să se pună capăt trimiterii de către nord-Vietnam de arme mortale ~~xxxxxx~~ destinate Sudului. Dacă dta vei putea convinge Vietnamul nordic să negocieze în perfectă bună credință, atunci bombardamentele vor înceta îndată, tunurile vor tăcea, și fiii noștri se vor întoarce acasă. Cum vezi, e foarte simplu, te asigur.

* Paul Dehème, Le Courrier, Paris, 5 Oct. 1966: Totul se petrece cașicum războiul din Vietnam ar fi, pentru Sf. Părinte, ceeace războiul din Algeria fu pentru De Gaulle: un obstacol la mari proiecte și care trebuie depășit. Pentru a începe marele dialog cu lumea, anunțat în enciclica sa "Ecclesiam Suam", Papa trebuie, în adevăr, să ajungă în prealabil a pune un capăt acestui război din Vietnam, unde catolicii sunt angajați ca atare, cu armele în mâini, contra comunismului. Negocierea, oricât de dezavantajoasă ar fi ea -din punct de vedere politic și chiar numai din punct de vedere al intereselor tangibile bisericești- este atunci condiția prealabilă, obligatorie, pentru crearea de noi relații între religii și ideologii diferite și pentru începerea unui "dialog" pacific. Să ne înțelegem: E clar că, oricare ar fi îm-

prejurările, Papa vrea pacea, dar el e cu atât mai presat de a o obține și cu atât mai puțin atent la consecințele mai îndepărtate, cu atât mai puțin econom la consimțirea sacrificiilor, cu cât, de această pace, depinde realizarea marilor sale proiecte și urmarea acțiunii sale. De unde aceste apeluri la negociere, de care este de temut că va fi angajată în condiții ce n'ar menaja toate garanțiile necesare...

Eu mă încăpățânez să cred că Biserica catolică e azi singura instituție capabilă să orienteze gândurile și conduita mai multor sute de milioane de indivizi, nu prin constrângere, dar în virtutea unei credințe liber consimțite. Totul depinde deci de impulsul ce va fi dat de sus acestei prime dintre marile forțe istorice actuale. Dacă Biserica se orientează spre pacifism, spre dialog și colaborare cu comunismul, suntem pierduți. Dacă, dimpotrivă, lăsând aceste preocupări puterilor temporale, ea se decide, în numele credinței sale, să predice rezistența la comunism și întărirea pozițiilor occidentale, ea va aduce singurul factor determinant ce poate salva lumea liberă.

* "Times", 7 Ian. 1967: Dacă Roma ar fi să permită și solicitarea îndoielii, și-ar pierde o mare parte din forța de atracție.. În atașamentul ei la vechea credință - în timp ce, tot mai mult, lumea modernă nu știe în ce să mai creadă -, stă forța ei. Calitatea monolitică, statornicia, aparența de imobilitate, sunt ceea ce e mai profund atrăgător pentru un spirit modern turburat de prăbușirea oricărei credințe în jurul lui.. Dacă oamenii și femeile Bisericii primitive s'au înșelat în credințele lor (în învierea lui Isus, de pildă), mi-ar părea atunci că nimic din creștinism n'ar mai ține.. Nu mi-e posibil să cred într'un Dumnezeu care ar fi asistat, impasibil, la moartea martirilor în arenele romane, știind că toate aceste sacrificii în numele său erau bazate pe erori ridicole, pe care ar fi ușor profesorilor de mai târziu să le expună. Privirea mea asupra Bisericii Romane depinde, așa dar, de loialitatea sa față de credința apostolilor și a martirilor. Orice slăbire a acestei loialități, c'ar fi în numele ecumenismului sau ca vreo concesie ideilor moderne, mi-ar arăta că Roma a căpătat mult mai mult decât boala protestantă. Asta ar fi mai de grabă ca și cum reductul interior al Creștinătății ar fi fost în fine smuls de furtună și răsturnat.

* Ziarul "La Union" din Valparaiso (Chile) publică pe 2 coloane un interview cu Sergio Miranda Carrington, fost subsecretar de Stat, profesor de Drept Penal la Universitatea Catolică din Santiago, care va publica în curând o carte intitulată "Recuerdos de la Guardia de Hierro". Autorul, care are cuvinte de mare admirație pentru Mișcarea Legionară, crede că "nu poate exista politică reală fără oameni puri, liberi și cu mintea limpede"; că "marea lecție a Gărzii este imperativul curăției personale, ceea ce apare ca străin politicii și vieții moderne": ori, "nu există o morală publică străină de morală personală". N'ar fi rău ca acest interview al unui om cinstit, dar străin de Legiune, să fie meditat de marii comandanți legionari Sima, Papanace & C°.-

SEARĂ DE SEARĂ de Al. Gregorian

Seară de seară m'apucă dorul
De-ai mei, de zăvoae, de munți.
Din flăcări atunci aștern dorului punți
Până la ei, eu - călătorul.

Dacă e vânt, aud gorunii de-acasă
Sub ferăstrae haîne gemând
Și simt de-aici tremurând
Otava pe ascuțișuri de coasă.

Dacă mustește pământu'n zăpezi,
Simt colțul ierbii cum crește
În țară. Și seva o simt cum sbuonește
În flori, în păduri, în livezi.

Iar gândul, cu flintele gemeni
La umăr, năprasnic aleargă
Izbind în zăvoare - haiduc - să le spargă
Ocnele roșii de cremeni.

Dacă văd soarele'n smalt de vulvori
Căzând peste zi, peste mări,
Adun în răscoale mii de chemări
Și le-asvârl în vâltori.

Sus, sus peste culmea Înăului,
Peste pecinginea stepelor moarte:
Să prefac în pulberi până departe
Moscova, Capiștea Răului.

Și dacă trec printre stele cocorii
Vâslind într'acolo, spre țară,
Vulturi de jar și de pară
Pornesc să aprindă florii

A tot ce adastă'n cetate,
În codri și'n lanțuri: să sfarme
În țândări robia, s'o darme
În rumele tău, libertate.

Reprezentativele sovietică și polonă de atletică ușoară au anunțat că nu mai iau parte la întâlnirea anuală cu St. Unite, fixată la Los Angeles, din pricina bombardării depozitelor de benzină din Hanoi și Haifong, în Vietnamul comunist. În

1956, Olanda, Spania, Elveția, Libanul, Irakul, chiar China lui Mao și-au retras echipa de la Olimpiada din Melbourne, ca protest contra înăbușirii de către ruși a libertății de exprimare. Comitetul internațional olimpic a votat atunci o moțiune, declarând că abținerea acestor țări "e contrară idealurilor olimpice"; astăzi, nimeni n'a mai protestat contra abținerii sovieto-polone: să fie mai prețioși asiaticii torturatori ai prizonierilor americani, decât europenii masacrați de ruși?...

&& "Orientările" notează, "pentru aducere aminte", pe pagina 1-a, executarea la Jilava, 28 Iulie 1941, a col. Zăvoianu, "împreună cu legionarii Gh. Crețu, Marcu Octavian, Anghel Oprea, Dumitru Anghel și Tănăsescu Ioan". În acelaș număr găsim, la pag. 6, parastasul acestora; de pe listă lipsesc însă cei doi Anghel, și e indicată o nouă dată a execuției: 27 Iulie. La fel de bine sunt orientați cititorii în privința înmormântării pr. Vasiloschi: după cuvenitele elogii, cu constatarea că "fiii lui suflătești au alergat din toate părțile spre a-i da ultimul salut", citim că la dureră lor "s'a adăogat și amărăciunea când au văzut că prohodul cântat de soborul episcopal n'a fost în limba vechilor cazonii... ci într-o limbă care aduce ecouri dureroase pentru neamul românesc". "Orientările" se arată, ca de obicei, rău orientate, sau orientate de rânză. Prohodul a fost slujit în românește, de preoții Popa și Mărdak, cu răspunsurile corului românesc dela Freiburg. Participând și preoți de alte neamuri, colegi ai defunctului în via Domnului, natural că au zis, cum se obișnuiește, câte o rugăciune în limbile respective: asta se întâmplă la toate înmormântările "mai de seamă". Clericii străini, cari au participat la înmormântarea patriarhului Miron, sau a lui Nicodim, rugăciunile nu le-au rostit, desigur, în românește...

&& Sima e de părere, în buletinul său, că "ceea ce va rămâne din politica exilului nu vor fi faptele coexistențaliștilor, ci faptele celor cari au plecat, au luptat și au murit în țară". Și e de mirare că, cunoscând aceste sacrosancte adevăruri, a trimis pe alții să moară în țară, în timp ce el "coexistă, la Paris, cu soția camaradului de sub comandă..."

&& Duminică 31 Iulie, pr. Popa a slujit la München, la apelul "grupului legionar local", un parastas pentru col. Ștefan Zăvoianu, decorat cu "Mihai Viteazul", asasinat acum 25 de ani din ordinul lui Antonescu. Au participat legionari de toate nuanțele; mărimurile locale însă, nu! Mirarea e numai pentru dnii Gârneață și Apostolescu, cari au lipsit, de altfel, și recent, la parastasul, săvârșit tot la München, 15 Ianuarie, pentru Moța și Marin, dela a căror jertfă se împlineau 30 de ani; căci în ce privește, de pildă, pe dnii g-ral Gheorghe și Racoveanu, aceștia erau probabil cobișiți: pe lângă că nu sunt legionari, dar participaseră, cu două săptămâni înainte, la parastasul lui Antonescu...

&& Din "Bună Vestire" (Sept-1966), aflăm că la o slujbă la Madrid, săvârșită de P.S. Vasile Cristea, pentru românii ortodocși (căci catolici nu prea sunt pe acolo), "a participat" și p.S. Teofil Ionescu, episcop ortodox, cu importanta misiune de a recita "Credeul", Tatăl Nostru și "Cuminecarul" și a ține tava cu "anafură". "Frăția" vlădicilor a entuziasmat pe teologul exilului, care a și publicat-o. La noi la Freiburg însă, misiunea episcopului Teofil o împlinește, cu zelul ce-i stă bine, Răducu Miron. Și e un adevărat noroc că buchisirea abecedarului nu-i dă răgaz să mai citească și "Cuvântul": cine știe ce pretenții i-ar năzări...

&& Spune dl Rațiu, în cuvântarea, difuzată, dela Salamanca, că "Ruptura, sau dezechilibrul RSR-Moscova poate, sau poate să nu fie autentică în sufletul câtorva din vârfurile comuniste din România. Ea este, însă, absolut autentică în sufletul vastei majorități a poporului român". Noi credem, însă, că poporul român n'a avut cum se rupe de ceva de care n'a fost niciodată legat...

&& Copiii lui Ceaușescu sunt trimiși cu avionul la Viena, de două ori pe săptămână, la dentist. Cu aceasta, premierul țării ocupate va fi înțelegând, de sigur, nu să dea o palmă dentiștilor dintr-o țară atât de... "înaintată", ca biata Românie, ci, mai de grabă, să demonstreze bunul trai al... "proletarilor" români, cari-și pot permite așa lux...

&& Știre din Washington: "Conducători ai celor 6 religii mai importante din lume au sfințit locul unde se va construi Templul Comprensiunii, pe un deal împădurit deasupra fluviului Potomac. Respectivii preoți au plantat acolo 6 arbori simbolizând Creștinismul, Budismul, Confucianismul, Induismul, Ebraismul și Islamismul". Templul va avea forma unei stele cu 6 raze, și 6 capele; va costa 3 milioane dolari și se va deschide la 12 Oct. 1970. E uimitor, dată fiind concepția, că lipsește cea mai nimerită dintre capele: una dedicată păgânismului...

DORURI ȘI NECAZURI

C.-Germania: Părintele Vasiloschi a fost pentru noi mai mult decât un părinte. Că era plătit sau nu, venea la oricine îi cerea ajutorul, cu automobilul mic parcurgea distanțe mari în toată Germania. Și a avut o soartă de multe ori crudă: un băiat mare căzut pe câmpul de onoare, o fată de care nu mai știa nimic, și apoi regretata Oltica. Stoicismul cu care au suferit amândoi e demn de toată admirația. Nici nu-mi vine să cred că păr. Vasiloschi și col. Alexandrescu s'au dus pe totdeauna!

M.-St. Unite: M'a întristat pierderea părintelui Vasiloschi, duhovnic fără seamăn, pentru care învățătura creștină a fost trăire și cel de aproape frate bun. Noi, exilul românesc, îi vom păstra memoria de mare român și părinte pentru așa de mulți, cari l-au iubit și respectat.

E.-Germania: Cu părintele Vasiloschi noi pierdem o vrednică și puternică personalitate, o fugură superioară a vechii Biserici Ortodoxe Românești. Slujitori ai Altarului de nivelul Părintelui Vasiloschi nu se mai găsesc azi decât foarte rar și lucrul său va fi greu de împlinit.

P.-Germania: Măhnire mare și durere sufletească mi-a produs știrea încetării din viață a păr. Vasiloschi, pe care l-am cunoscut acum 23 de ani. Am celebrat împreună (eu în calitate de cântăreț) atâtea servicii divine în sfânta noastră lege și limbă, aici printre străini; am avut adeseori ocazia să-i aud vocea blândă, caldă și emoționată, la atâtea sărbători...

D.-Spania: Vestea săvârșirii din viață a pr. Vasiloschi a întristat adânc pe toți Românii din Spania, dintre care cei mai mulți au avut marea cinste să-L cunoască. Am auzit cu câtă inimă caldă românească a sfătuit și ocrotit pe Românii din Germania, cari îi păstrează o amintire profund recunoscătoare.

C.-Germania: Voi lua parte cu sufletul îndurerat la parastasul pr. Vasiloschi, păstrez și voi păstra o neștearsă amintire luminoasei sale figuri și păstoriei serene pe care a dăruit-o -plin de abnegație și simțire creștină și românească- coloniei și mai apoi exilului românesc din Germania.

G.-Franța: Am primit cu nespusă durere știrea încetării din viață a părintelui. Il cunoșteam din vremuri grele, pe când făcea slujba la Berlin.. Pe Florinul l-a iubit și educat în sfânta noastră lege din bătrâni.

M.-Elveția: Cu nespusă durere aflu de plecarea întru Cel de sus a pr. Vasiloschi, părtașul atâtor dureri și a puține bucurii. Văd că ne-a părăsit în picioare, în plină activitate, fără să ia niciun răgaz, așa cum a trăit: numai cu gândul la ceilalți și la durerile lor.

P.-Spania: Rog Cerul să odihnească sufletul ales al celui ce a fost duhovnicul nostru prețuit și drag, în lumea dreptilor. Voia Domnului a fost ca să-i dea liniștea, pe care răutatea oamenilor i-a precupețit-o atâtea. Voi trece pe la Düsseldorf să fac o rugăciune la locul de odihnă al neuitatului Părinte Emilian.

C.-Germania: Imi amintesc cu drag de înțelegerea și eforturile fără șir, depuse de păr. Vasiloschi spre binele nostru din exil și al neamului românesc. Nu s'a lăsat abătut dela spinosul drum nici de insuccese, nici de suferințele ce i-au fost date.

N.-Anglia: Vestea tristă a venit ca un fulger, care a despicat rana amintirilor, singura comoară ce o duc de pe plaiurile noastre comune până în apusul ce se coboară încet peste noi toți. Acum aproape șasezeci de ani cântam în corul catedralei din Cernăuți, cu cchii de copil țintiți pe bagheta tânărului teolog bălan Vasiloschi, care căuta să scoată sunetele cele mai pure.. Apoi am auzit de marile lui succese la Mitropolia din Iași, cu care mă familiarizasem ca cfișer voluntar în armata română, când scăpam o zi-două, dela front și datorie. Ne-am regăsit, la altă vârstă, după al doilea război mondial, în Austria, de unde m'a luat în mașină până la München. Apoi în Londra, la ultimul servici al Invierii, făcut ca pe la noi, în căsuța noastră, în audiență la Arhiepiscopul Angliei.. Atâtea energie omenească, atâtea putere de muncă și sacrificiu de sine, atâtea bunătate pentru toți, atâtea virtute creștinească închinată altarului strămoșesc și obștei românești, și-a găsit în sfârșit odihnă. S'a stins lumina când era mai necesară în mijlocul atâtor rătăcirii, desorientări și curse de tot felul împotriva cărora și-a păstorit cu devotament credincioșii dealungul unui răstimp de peste jumătate secol.

G.-Germania: Trista veste m'a lovit până în adâncul inimii, de nu găsesc cuvinte să-mi exprim durerea.

F.-Germania: Familia și Bucovinenii din orașelul nostru s'au simțit loviți de trista veste. Rândurile luptătorilor refugiați se răresc, și cine știe care dintre

ei se va mai întoarce în patria liberă de dușman, de persecuție și minciună. Până
acuma, o treime de viață trăită cu speranța înșelătoare.

R.-Germania: Ca un trăsnet m'a lovit ferparul care mi-a anunțat încetarea din
viață a veneratului și mult iubitului nostru părinte, al tuturor de pe meleaguri-
le acestea străine. Cu inimă cernită vom merge să depunem la mormânt câteva flori.
De ar rămâne Doamna tare, căci și de dânsa avem nevoie, cu prezența și sfatul.

A.-Germania: Lipsa păr. Vasiloschi va fi mult simțită de românimea din Germania.

T.-Grecia: Azi am primit trista veste și sunt adânc îndurerat. Am urmărit de
mult ostenele pr. Vasiloschi întru buna vestire a Evangheliei, dragostea lui pen-
tru credincioși, sfaturile lui bune.. Am început 40 de sfinte Liturghii pentru su-
fletul lui nobil, pentru iubirea lui arătată Neamului Românesc îndurerat și risipit
în cele patru vânturi.. Dela 8 Februarie 1965, și peste vrednicia mea, sunt arhiman-
drit și egumen la sf. mănăstire "Zugravu".

D.-Germania: În amintirea noastră stă veșnică personalitatea ilustrului dispă-
rut, legată de primul dar primit în vremuri grele și de creștinarea primului nostru
copil. Românii din Germania vor păstra amintirea bunului păstor Vasiloschi cu sme-
renie, deși ținuta multora dintre ei n'a fost la înălțimea ce s'ar fi convenit..

B.-Anglia: Am avut onoarea să-l cunosc pe bunul Părinte Vasiloschi, când a ve-
nit la noi la Londra, acum câțiva ani, pentru slujba de Paști - și am recunoscut în
dânsul nu numai pe duhovnicul nostru în exil, dar, spre cinstea tuturor Românilor
din afară, un adevărat și sincer patriot.

I.-Franța: Cu mare iurare am aflat de adormirea întru Domnul a iubitului Părin-
te Emilian. De cum am aflat, aci în mănăstire se ridică zilnic rugăciuni pentru pa-
cea sufletului lui, până ce se împlinesc cele 40 de zile; iară pe pomelnicul meu va
rămâne mereu.

V.-Germania: ..iar la dușmani să le dea bunul Dumnezeu după inimă. Deși cam în
urmă cu plata, tot îmi trimiteți Vatra. Vă rog să publicați scrisoarea Prea Sfințitei
Sale, Episcopul care nu mai poate dormi de grija ce ne-o poartă, și ar fi bine să-l
criticați că se agață de răposatul nostru iubit, părintele Vasiloschi. Eu sunt de
părere să ne lase în pace, că suntem mulțumiți cu părintele Dumitru Popa.

N.-Australia: Vatra nu a mai venit și micile știri sosite între timp au fost
sporadice și incomplete. Din câte am înțeles însă, norodul își capătă ceea ce merită
și ca atare unii refugiați și-au ales ca președinte pe Mihăilescu.. Azi a sosit
și vestea cu moartea Părintelui Vasiloschi. Probabil că golul lăsat va fi un alt
izvor de vrajbă. Să sperăm că măcar de data asta bunul simț se va întoarce și va
guverna mințile celor ce se consideră dătători de directive.

I.-Statele Unite (către Adrian Popa): Poate că aș fi amânat încă odată aceste
rânduri, dacă n'aș fi citit aseară în "Orientări" lunga polologhie a lui Papanace
împotriva Vetrei, a lui Petre și a ta, care ești considerat ca cel mai dubios ele-
ment din exilul românesc. Tu, element dubios! Tu, care întotdeauna ți-ai deschis ca-
sa săracă oricui; tu, care ți-ai riscat sănătatea și viața, servind, ca nimeni altul,
în cumplită lipsă, țara, cultura românească și Legiunea.. Să nu te amărăscă patima
cu care scrie Papanace. Fiecare gândește cât îl ajută mătreața. Anumite niveluri de
idei Papanace nu le-a atins niciodată, și nici n'ar putea, din cauza minții mecani-
ce pe care o are. Am vrut numai să-ți spun, la începutul acestei scrisori, că m'am
simțit insultat și eu de insulta și de trivialitatea denunțării lui Papanace...

- La aceste prea generoase rânduri, Adrian Popa a răspuns după cum urmează:
Nu știu dacă ai notat că mișelia lui Cacanace a apărut în același timp cu atacuri-
le din "Bire" și din "Țara și exilul" simist. "Oculta" este deci - vorba lui - o
realitate. Ticăloșia acestor trei cuiburi de infecție ale exilului românesc numă
supără câtuși de puțin, chiar dacă fostul comandant levantin trimite denunțuri la
dreapta și la stânga, așa cum Căpitanul ne-a învățat că nu trebuie să facem. Legea
lui e legea mișeliei. Mă gândesc că în ierarhia Mișcării trebuia creiat și gradul
de "comandant-lichea", la care ar fi putut aspira, cu tot atâta legitimitate, și Sima
și Cacanace. Lăsând, însă, gluma, cât de tristă, la o parte, trebuie să-ți spun că ceea
ce, nu mă supără, mă înfurie, e că la un moment dat noi toți ne-am pus soarta, și per-
sonală și pe a țării, în labelle acestor descreierați, care de altfel ne-au dus de
râpă. A fi crezut în homunculi de această specie hioloasă nu ne poate fi iertat. Eu,
în orice caz, nu mi-o iert. Poate și pentru acest motiv m'am aruncat cu atâta în-
verșunare în lupta exclusiv românească a exilului...

F.-Statele Unite: Sper că și la anu îți vei continua drumul cu Vatra și vei lă-

muri multe lucruri care încă cer curaj și luptă grea. Alăturat pun un cec de 10 dolari. Am citit cele petrecute pe acolo și am regretat mult nivelul până unde se coboară unii frați - și mai mult din cei ce se bat serios cu pumnul în piept. Sincer să fiu, nici nu mai știu ce să cred și să zic. Mulți ar dori poate ca să fac front cu ei, dar vezi, exilul ne-a învățat multe și ne-a arătat cum trăesc și alte popoare, și dacă mai avem un rest de omenie în noi, trebuie să ne-o respectăm reciproc. Personal, accept critica, căci mă ajută să rămân corect; dar unii, trăesc cu gândul că dictatura și figura pisicii trebuiesc respectate...

P.-Italia: Am primit la timpul său lunga-ți scrisoare și, natural, m'am infuriat. Dar mânia mea nu ți-ar fi fost de consolare. Cele ce pătimesti acolo, pe urma denunțurilor din partea unor foști camarazi, degradați la ultimul nivel, ia-o și tu ca pe o ispășire pentru greșala pe care am comis-o când am crezut în stărpituri de acest gen. În fond, noi le-am dat creditul de care au beneficiat atâta vreme. Vezi cum îți rezolvi acolo problemele. Și fii atent.. la colțurile de străzi.

M.-Franța: Văd că Tolescu și-a schimbat muza; că, de n'a mers cu Gheorghiu, își dedică versurile (aceleași, dar mai puține), lui Cristos. În aceeași broșură văd "crucea vie pentru Moța-Marin" comandată de Ștefan cel Mare, care a furat sabia Arhanghelului ce -faptul mă bucură- are picioarele înfipite în Bihorul meu! Ce m'a mișcat însă, e un arhangel cât un munte, înarmat până'n dinți, fărâmițând un răhățel de balaur de 4-5 ori mai mic - când proporțiile ar fi fost mai bine inversate, pentru a ieși în evidență puterea Cerului (să mă ierte dl Anăstase).

Pentru Anul Nou: Multă sănătate; noroc - și mai multă vână întru demascarea mășcărilor din pribegie. La fel și pentru ceilalți "țigani" dela Vatra! Iată-ne ajunși la punctul culminant al certurilor - și de unde nu mai este nimic de spus, decât vorbe de umplutură. "El Legiunea" și ceilalți boeri ori raceveni și-au curățit rânza, aruncând sau mai bine zis scuipând, în deșertul exilului, veninul acumulat de ani de desnădejde și așteptare zadarnică, de reîntoarcere în posturi de mare răspundere în țară.. O, câtă mini-micime sufletească infectează acest aer deja încărcat al exilului nostru! Nu știu cum să-mi explic faptul că acești oameni, ce singuri și-au tăiat partea ce credeau că li se cuvine, cocoșându-se, pe cârja iluziilor, la înălțimi.. amețitoare, nu au putința să vadă, să simtă pericolul ridicolului ce-i pândește! De când există lumea au fost oameni cărora, la o anumită epocă a vieții, prin nu știu ce împrejurări o mână nevăzută le-a jugănit creierul, lăsându-i pentru restul vieții la iluziile din acel moment, fără putința de a evolua un pas mai mult. Să se fi abătut această nenorocire asupra unora din bieții noștri camarazi? Dacă asta este explicația cea bună, atunci să nu le luăm extravagantele în seamă, ci să rugăm forța ce i-a extropiat să le redea partea ce le lipsește, ca să fie iar oameni întregi și nu mășcărici. Cred, însă, că ei sunt fericiți așa cum sunt, în iluzii de Cezari ai secolului, și nu mai e nimica de făcut. Ei, nu că nu vor, dar nu pot înțelege că acești copii de acum 20-30 de ani au devenit oameni și că, de multe ori, i-au întrecut în toate domeniile. Nu și nu! ei știu una și bună: Drept! ascultă comanda la mine! așa cum i-a surprins momentul fatal.. Să-i lăsăm deci să se izbească de toate pragurile, c'apoi, când or ieși plini de vânătaie, s'or potoli singuri. În sat la mine se zicea: Lasă-l în pace, că prostul n'are lege! De încheiere, termin cu niște versuri din Eminescu lui P.M. (Papanace-Mihăilescu):

Eu nu mai am nimic de spus! Dreptatea nu e în cel drept, Ce nuca ți-a răpus!
Voi, mâinile pe par ați pus; Ci în mișelul cel deștept,

&& Mons. Tăutu opinează că uniții trecuți, în țară, la ortodoxie, ar fi ajuns "la păstori în afara Staulului adevărat al lui Cristos". În acelaș număr din "Bună Vestire" (Iunie 1966), comentând decretul Sinodului II Vatican (care vorbește de "reconcilierea creștinilor răsăriteni și apuseni", afirmând că ortodocșii "poartă pe drept cuvânt numele de creștini și fiii Bisericii catolice îi recunosc pe bună dreptate de frați în Mântuitorul"), părintele Gherman scrie că "toate Bisericile sunt unite prin legătura cu același Mântuitor" și că "Orientul și Occidentul se completează, fiind două aspecte ale aceleiași Biserici"...

* && La campionatul mondial de înot dela Wolfberg/Austria s'au distins două românce: Cristina Balaban, de 18 ani, studentă din București, a ieșit întâia; Nicoleta Bărbulescu, de 25 ani, tot bucureșteancă, a ieșit a patra..

&& Dl Gheorghe Vasilache, domiciliat în Germania, caută pe compatriotul Alexandru Penzeu; cine-l cunoaște adresa, e rugat s'o comunice direct dlui Vasilache: 332 Salzgitter Lebenstedt - Ackerstr. 19..

În timp ce fôlta reperistă, isgonită dela Pankov pentru mirosul urit pe care-l emana, continuă să citeze nume de repatriați, care ar fi găsit fericirea întorcându-se acasă, sub cnut însfârșit numai românesc și nu româno-muscălesc ca până mai ieri, oamenii serioși din exil, singurii care contează, își văd de treabă și se afirmă, afirmând bunul nume românesc, cu inițiative, realizări și opere. Ce poate conta cutare babă, care s'a lăsat înșelată de "glasul (de sireună mincinoasă) al patriei" și s'a întors la Mizil, unde a vizitat-o, pentru interogatoriu, obișnuitul agent al miliției, ori cutare italian din România, care, de dragul "cárnăcicrilor", a dat o raită prin legația reperistă dela Roma și a spus că înainte, în țară, era foarte rău și acum e foarte bine, - când cărturarilor din pribegie continuă să-și facă datoria față de neam și față de propria conștiință, scriind și publicând, dând icoana adevărată a României de ieri și de azi ori, pur și simplu, arătând cu exemplul că numai în libertate geniul de creație românesc se poate manifesta? Față de câteva ciurucuri, de care e mai bine că exilul s'a scăpat (nenorocitul Mihai Stănescu, acum grăjdar la "Glasul" amintit, e o pildă), iată câteva din cărțile cele mai recente publicate de scriitori români în Occident:

* VINTILĂ HORIA, Journal d'un paysan du Danube, Paris, 1966. - E cartea, în care poetul și romancierul, pe care toți îl apreciem și iubim, între altele pentru splenda victoria românească a premiului Goncourt, se mărturisește mai mult și mai bine. E un fel de spovedanie spirituală, în care amintirea nostalgică stă alături de meditația filosofică; pagina lirică, evocativă, se împletește cu polemica dură (împotriva progresiștilor din Apus, a angajaților, a popilor cu chef de dialog), nota de călătorie se alternează cu satira politică. De România se vorbește des, și în termeni nu numai sentimentali, dar și metafizici. Cu această ultimă operă, autorul ne oferă o "cheie" prețioasă pentru o și mai precisă înțelegere a personalității sale și a producției precedente.

* PETRU DUMITRIU, Les initiés, Paris, 1966. - Continuând și aprofundând analiza societății occidentale, cu care a intrat în contact după senzaționala-i fugă din țară - confrății, care-l atacă pentru un trecut deplorabil, fără a lua act de prezentul îmbucurător, regretă, poate, că autorul "Întâlnirii la Judecata din urmă" n'a mers înainte cu seria "Drum fără pulbere"? - scriitorul ne dă, cu acest volum din urmă, o imagine și mai crudă decât în "L'Extreme Occident" a neocapitalismului, a așa numitei lumi a bunei stări, a civilizației consumului, dusă până la limitele maxime. Toate elementele, care constituie societatea în care trăim noi, ca refugiați, apar în paginile acestei cărți. Critica e implicită. Autorul, el însuși personaj al romanului, se menține obiectiv, parcă înregistrează numai, detașat. Și reușește, în formă și mai sintetică și exemplară, să zugrăvească o lume-faună, care, cu toate defectele și inconvenientele ei, e totuși enorm superioară celei de dincolo.

* GEORGE USCĂTESCU, Séneca, nuestro contemporáneo, Madrid, 1965. - Participant oficial la comemorarea centenară, din Spania și din Italia, a celui rai modern, cum s'a spus, dintre scriitorii latini, autorul trasează în această monografie exemplară un profil limpede și complet al lui Lucius Annaeus Seneca, de care nu putea, până la urmă, să nu se apropie cu simpatie și venerație, date predilecțiile sale personale pentru un anumit fel de filosofie morală și de gândire politică, exprimate în haina, mereu, din fericire, la modă, a eseului. Figura de maestru permanent de viață, de învățător în sensul cel mai înalt și larg al cuvântului, a victimei lui Neron și Mesalinei, apare aici în toată luminoasa-i semnificație.

* P. PIETRO TOCĂNEL, Storia della Chiesa cattolica in Romania, III, 2, Padova, 1965. - Pe tăcute, modest cum îi e firea (și tagma călugărească), poate chiar prea modest, profesorul dela Universitatea Lateranului a ajuns, cu această parte a doua a volumului III din "Istoria bisericii catolice în România" - o operă de care se simțea nevoie, mai ales astăzi, și nimeni nu era mai îndrituit s'o facă -, la secolul trecut. E o expunere clară și obiectivă, pe bază de documente, în cea mai mare parte inedite, a evoluției politice și religioase, care a dus la instituirea diecezei din Iași și a provinciei minorităților Sf. Iosif, a consistenței și mersului comunității catolice din Moldova, a legăturilor, deseori încordate, cu autoritatea statală și religioasă oficială, ba chiar cu clerul catolic secular. Se insistă pe bună dreptate asupra "românismului" ierarhiei catolice dela noi, care a simțit și lucrat românește, când a fost cazul, nu mai puțin decât ierarhia ortodoxă ori unită (cu excepții nenorocite, se înțelege, pretutindeni).

* G.M.CANTACUZINO, Scrieri, Paris, 1966. - Omagiul, pe care Fundația "egală Carol I, și în special promotorul inițiativei, dl Virgil Ierunca, îl aduc, cu acest volum elegant, unui "scriitor-învățat", pedepsit cu temnița în țara robită pentru nesupunerea la dobitocia oficială, e cum nu se poate mai binevenit. Pe de o parte, exilul avea datoria să-și aducă aminte de un om de cultură, care a avut forța să reziste, în ciuda multelor ispite și a și mai multelor torturi. Pe de alta, e vorba într'adevăr de un mare cărturar-artist, care a scris pagini de neuitat asupra sufletului românesc, cum se oglindește în modestele, măsuratele, și totuși genialele "arcade, fi-ride și lespezi", mănăstiri, cumpene, fântâni, troițe, icoane. Antologia e compilată de gustul sigur al prefațatorului, care ni-l prezintă cu obișnuita perspicacitate critică pe G.M.Cantacuzino ca pe "un cavaler al privirii".

* MIRA SIMIAN, Farmece, Paris, 1966. - Tot Fundația Carol I publică această grațioasă plachetă, cuprinzând șapte poeme de toată frumusețea: impresii colorate din diferite părți ale lumii, sud-americană în special (trei titluri: "Macumbă nedeslegată", "Început de macumbă", "Apus bahian"), psalmodiate ca un descântec românesc, în fraze scurte, vrăjitoarești.

* ȘTEFAN BACIU, Manuel Bandeira de Corpo Inteiro, Rio de Janeiro, 1966. - Autorul, care la Honolulu dirijează o revistă, "Mele", numai de poezie, și e unul din cei mai de seamă experți de azi în domeniul literaturii sud-americane, ne dă cu acest volum o monografie critică completă, în limba portugheză, asupra vieții și operei celui mai mare - îl credem pe cuvânt! - poet contemporan al Braziliei, la împlinirea a 80 de ani de viață și 60 de carieră literară. O notă introductivă ne amintește, în același timp, luminoasa carieră literară a brașoveanului Ștefan Băciu, care, de când a rupt-o cu regimul din țară, în 1948, a activat continuu pe tărâmul presei, al învățământului, al literaturii, publicând peste 30 de cărți, în care nu și-a uitat niciodată de România. Zece ani a umblat prin America Latină, ținând conferințe și scriind reportaje: misiune importantă într'un continent în care castrismul a contagiât atâta tineret și lume de cultură. Profesor de literatură braziliană la Universitatea de Stat din Washington din 1962 până în 1964, "poetul tânăr" (fost și rămas) e astăzi profesor de portugheză și literatură hispano-americană în Hawaii. Fără a înceta un moment de a fi, în primul rând, scriitor român.

* MARCELLO CAMILUCCI, Il Pensiero, 1966. - Nu e necesar să evocăm aici marile merite ale autorului în difuzarea literaturii și în special a poeziei românești, mai ales contemporane, în Italia. Filoromân de rasă bună, pe care nu-l tentează felurile ademeneli ale comuniștilor, care au dat într'alte părți peste un teren mai moale și mai coruptibil, chiar în lumea profesorală - cutare belfer din Italia, după ce a scris pagini fervente, rând pe rând, pentru Carol II, Garda de Fier, Antonescu, și a încasat franci elvețieni cu nemiluita, din care încă se înfruptă, bate azi în struna Bucureștiului -, domnul Camilucci e nelipsit la toate manifestările de nivel înalt ale exilului, și, în presă, la radio, pretutindeni, scrie cu dragoste, înțelegere și pricepere de cultura românească liberă. O dovadă e și această mică plachetă, dedicată poezilor "Gândirii". Sunt traduse poezii de Blaga, Voiculescu, Pillat, Vintilă Horia, Ștefan Băciu și - mai la spate, după ultima, fie chiar silită, metamorfoză - Nichifor Crainic.

* ION ȚOLESCU, La Icoană, Madrid, 1966. - În Colecția Dacoromania, îngrijită în Spania cu sârg de dl Fleșeriu, a apărut al cincilea volum de versuri al lui Ion Țolescu. Titlul cărții, inspirat din Moța, indică trăsătura principală a poemelor: e vorba de o poezie în prevalență religioasă, în ton de rugăciune, de psalm, de recunoștință, de invocare, de imn, etc. Rezultatele cele mai pozitive sunt obținute, dacă nu ne înșelăm, atunci când religiozitatea îmbracă forma poeziei populare, cu nuanțe chiar glumețe, ca în "C'am vrut și-am făcut nevruta!". Reușită, deasemenea, parafrizarea în versuri sugubețe a unei cunoscute povestiri a lui Ion Creangă, în "Piaza rea". Un curios ecou bacovian în "Exil". Dacă unele poezii sunt consacrate Legiunii (în special "Că Tu ești Căpitanul...", după cuvintele lui Moța), începutul uneia dinspre sfârșitul volumului pare o trezire de conștiință a lui Horia Sima, zis și Ghiță Costea: "Atât cât sunt cu duhul de sărac / Ce să mai cuget peste veac?". Ilustrațiile, sugestive, sunt ale lui D.Anastase.

* SOCIETAS ACADEMICA DACOROMANA, Acta Historica (tomus IV) și Acta Scientiarum Socialium (tomus II), München, 1965. - Instituția dela Roma continuă cu succes activitatea editorială. Volumele apărute până acum sunt 13, și toate de înaltă calitate științifică, plus "Revista Scriitorilor Români", la care colaborează mai toate con-

deiele de valoare din exil. Printre colaboratorii la primul volum: Wilhelm Giese, care vorbește de Aromâni, Irène și Nicoară Beldiceanu, Monseniorul Tăutu dela Roma, prof. Endre von Ivanka dela Graz, despre bisericile de lemn din Transilvania (cu ilustrații prețioase), Al. Randa, păr. Bonaventura Morariu, Erich Prokopowitsh dela Viena, Radu R. Florescu, av. I. V. Emilian, care și-a făcut o nobilă misiune de a ține în permanență vie amintirea "răsboiului sfânt" din răsărit. La volumul de științe sociale colaborează: Constantin Butuceanu, C. Michael-Titus, păr. Ioan R. Dan, care reia tema vechiului drept românesc, ocupându-se în special, de data aceasta, de isvoarele pravilei moldovenești dela 1646, prof. Oreste Popescu, Dumitru Leontieș, acesta din urmă examinând rezultatele, ca producție industrială, ale primului plan cincinal reperist.

Adrian Popa

CRĂCIUN FĂRĂ ȚARĂ de Yvonne Rössignon

Iar ne-a găsit Crăciunu'ntre străini,
la porți închise colindând dureri;
din an în an mai singuri, mai puțini,
cu drumurile scrise'n nicăieri.

Ne-a împrăștiat furtuna, cum departe
de rădăcină duce frunza vântul,
subt zări posomorite și deșarte
să ne topim în alt pământ pământul.

&& In subțila revistă romană "Nuovistudi gentiliani" găsim, în n° pe Oct. 1966, colaborarea, cu articole de mare actualitate, a doi compatrioți: George Uscătescu, despre "Libertă religioasă", și Adrian Popa, "La Romania si ribella". Prietenul Popa mai arată, în importanta revistă "Borghese" (Milano, 7 Iulie 1966), cauza rechemării principalilor diplomați reserșiți dela Roma: o tâmpită traducere a lui Arghezi, în care "lume" se transformă în lumânare, "întoarcere" în toarcere, "ortul popii" în banul popii, etc., iar locul nașterii poetului e mutat dela București la Budapesta; dar credem că nu lipsa de vigilență a lipsit tovarășilor, ci... priceperea.

&& In volumul "Bulgarien und Rumänien im Weltkommunismus", găsim colaborarea dlui Constantin Sporea, cu "Geschichte, Volk und Kultur in Rumänien", o clară prezentare, pe scurt, pentru cititorul de limbă germană, a istoriei, poporului și culturii noastre; tot dl Sporea scrie, în "Europäische Begegnung" (Hanevra, Oct. 1966), despre "Rumänien und seine Rolle in Europa", cu fotografii din țară: foarte frumoasă, biserica din Brădet, cu grupul de credincioși în mândrul port al Argeșului.

&& Din prodigioasa activitate a dlui prof dr Oreste Popescu, notăm, mai de curând, "L'histoire de la pensée économique et sa division en périodes", Paris, 1965.

&& In volumul "Arte contemporanea italiana" găsim o pagină dedicată dnei Elena Franză-Giotta, cu biografia, câteva elogii competente și enumerarea expozițiilor la care a participat, din 1942, la București, până în 1965, la Muzeul de Artă Modernă din Paris, trecând prin Roma, Milano, Torino, Napoli, Capri, Ravenna, Ancona, etc. O jumătate de pagină dedică compatriotei noastre și cunoscuta revistă "Oggi", 22 Sept. 1965; sub fotografia, în culori, care o reprezintă în mijlocul atelierului, citim: "Studiul pictoriței Zoe Elena Giotta-Franză e în poziția cea mai invidiabilă din Roma: între Via Veneto și Villa Borghese. Această sală, pe care pictorița a transformat-o într-o elegantă galerie de tablouri, acum 14 veacuri era corpul de gardă unde dormeau pe rând sentinelele în timpul teribilului asediu al Goșilor conduși de tânărul rege Totila". Studiul dnei Giotta se află în zidurile aureliane.

&& Dna Eglantina Daschievici a înregistrat pe bandă de magnetofon câteva din compozițiile sale: Martiri ai neamului, La mănăstire la Cernica, În pădure pe Zamora, La noi în sat, Ștafeta colindelor, Plugușorul. Cei ce doresc această bandă i se pot adresa direct: 4.621 N. Kenmore Ave - Chicago/Ill. 60640 - U.S.A.

&& Locul exact al bătăliei "dela lacul Trasimene", unde, la 217 înainte de Cristos, Hanibal a zdrobit legiunile consulului roman Flaminius Nepos, a fost acum identificat, după 7 ani de săpături: lupta a avut loc lângă actualul sat Tuorc, la nordul lacului. Acolo s'au găsit 113 cuptoare, în care au fost arse cadavrele celor 20.000 căzuți, și s'au localizat mormintele căpeteniilor armatei lui Hanibal.

&& O originală inventariere a găsit că în munții Piatra Craiului, Făgărașului, Lotrului și Cumpăna s'ar fi găsit circa 3.000 de capre negre. (F.R.P.)

* Contribuțiile pentru Vatra se pot trimite la Konto 420.38 - Dresdner Bank - 78 Freiburg - Germania - pe numele Petre Vălimăreanu; abonații din Italia le pot trimite, pe același nume, la Conto Corrente Postale 1/44.336 - Via Alessandria - Roma -